

ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

NEED OF SUITABLE RESIDENCE OF ELDERLY PEOPLE
IN BANGKOK METROPOLITAN AREAS

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิศวกรรมก่อสร้างและการจัดการ
คณะวิศวกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2560

KMITL-2017-EN-M-090-504

ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร
NEED OF SUITABLE RESIDENCE OF ELDERLY PEOPLE
IN BANGKOK METROPOLITAN AREAS

T148676

อัจฉราภรณ์ ผิวพิมพ์ดี

AUTCHARAPORN PHIWPIMDEE

เลขหมู่ 148676
ตงทะเบียน 14 มิ.ย. 2560
รับเดือนปี 14 มิ.ย. 2560

b.00266996
i.....

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิศวกรรมก่อสร้างและการจัดการ
คณะวิศวกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ.2560
KMITL-2017-EN-M-090-504

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

NEED OF SUITABLE RESIDENCE OF ELDERLY PEOPLE
IN BANGKOK METROPOLITAN AREAS

THE INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ENGINEERING IN CIVIL ENGINEERING
FACULTY OF ENGINEERING
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2017
KMUTL-2017-EN-M-090-504

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2017

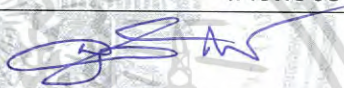

FACULTY OF ENGINEERING

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะวิศวกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองการค้นคว้าอิสระ

หัวข้อ ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร
Title Need of Suitable Residence of Elderly People in Bangkok Metropolitan Areas
นักศึกษา นางสาวอัจฉราภรณ์ ผิวพิมพ์ดี
รหัสประจำตัว 55613005
ปริญญา วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา วิศวกรรมก่อสร้างและการจัดการ
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ รศ.ดร.จักรพงษ์ พงษ์เพ็ง
หมายเลขการค้นคว้าอิสระ KMITL-2016-EN-M-090-504

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ		ลายมือชื่อ
รศ.สุวัฒน์	ฉัตรเศรษฐ์	
ผศ.ดร.วุฒิชัย	ชาติพัฒนานันท์	
รศ.ดร.จักรพงษ์	พงษ์เพ็ง	

วัน / เดือน / ปี ที่สอบ วันจันทร์ ที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2560 เวลา 16.00-17.00 น.
สถานที่สอบ ณ อาคาร A ชั้น 3 ห้องประชุม 5

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

คณะวิศวกรรมศาสตร์ รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร. คมสัน มาลีสี)

คณบดี คณะวิศวกรรมศาสตร์

วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2560

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุใน เขตกรุงเทพมหานคร
นักศึกษา	นางสาวอัจฉราภรณ์ ผิวพิมพ์ดี
รหัสนักศึกษา	55613005
ปริญญา	วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	วิศวกรรมก่อสร้างและการจัดการ
พ.ศ.	2560
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	รศ.ดร.จักรพงษ์ พงษ์เพ็ง

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ และปัจจัยสถานะทางสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 400 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ค่า t-test และ f-test ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เพศหญิง ร้อยละ 54.8 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.0 ส่วนใหญ่โสด คิดเป็นร้อยละ 65.0 ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 53.8 ส่วนใหญ่อ่านได้ลำบาก คิดเป็นร้อยละ 44.8 ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกครอบครัวในปัจจุบันมากกว่า 6 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 ส่วนใหญ่มีลักษณะโครงสร้างของครอบครัวแบบอาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตร คิดเป็นร้อยละ 33.0 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ประกอบด้วยด้านปัจจัยด้านอาคารสถานที่ ด้านปัจจัยสภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพ และด้านปัจจัยความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ ลักษณะการอยู่อาศัย และเงินออม มีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน รูปแบบที่อยู่อาศัยในปัจจุบันของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ยังคงมีลักษณะทางกายภาพบางอย่างที่ไม่เหมาะสมกับตัวผู้สูงอายุเอง แต่ผู้สูงอายุก็ไม่ได้มีการปรับปรุงเนื่องจากความเคยชินดังนั้นผู้สูงอายุจึงควรทำการปรับปรุงที่อยู่อาศัยตามความต้องการของผู้สูงอายุเองเพื่อให้มีความเหมาะสมและความปลอดภัยในการใช้งาน และลดการเกิดอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Title	Need of suitable residence of elderly people in Bangkok metropolitan areas
Student	Miss. Autcharaporn Phiwpimdee
Student ID.	55613005
Degree	Master of Engineering
Program	Construction Engineering and Management
Year	2017
Advisor	Assoc.Prof.Dr.Jakrapong Pongpeng

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the need for proper living conditions of the elderly in Bangkok and to compare the need for appropriate living conditions for the elderly in Bangkok classified by personal factors, economic conditions and health status factors. The sample group consisted of 400 elderly persons living in Bangkok, aged 60 years and over. Statistics used in data analysis are frequency, percentage, mean, and standard deviation. Inferential statistics are t-test and f-test analysis. The study found that the majority of the 54.8 percent of the females were 60-69 years of age or 46.0 percent. Most of them were 65.0 percent. Most of them completed primary education (53.8%). 44.8 percent of population hardly able to read. The majority of the current family members are more than six (29.5%), with the family living in spouses and children (33.0%). Regarding demand for housing conditions of the elderly in Bangkok, it was found to be moderate in all aspects including the building factor. Factors affecting working conditions that take into account safety and health promotion and the factor for stability and progress in work. The hypothesis test showed that sex, living behavior, and savings had a statistically significant difference in the housing needs of the elderly in Bangkok. Most of the elderly living styles still have some physical characteristics that are not appropriate for the elderly, but the elderly do not have any improvement due to their age. Therefore, the elderly should improve their homes to reduce the possibility of accidents.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ รศ.ดร.จักรพงษ์ พงษ์เพ็ง ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ที่คอยให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนข้อมูล แนวคิด คำแนะนำ รวมทั้งช่วยแก้ปัญหา ตรวจสอบเนื้อหา ซึ่งข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์จากท่านอาจารย์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ที่ดีให้แก่ข้าพเจ้า

สุดท้ายนี้ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาและครอบครัวของข้าพเจ้าที่เป็นกำลังใจให้การสนับสนุนในทุกเรื่อง ทำให้ข้าพเจ้าสามารถทำงานค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สำหรับคุณค่าและประโยชน์อันพึงมาจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ข้าพเจ้าขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่านซึ่งเป็นที่ยรักและเคารพยิ่ง

อัจฉราภรณ์ ผิวพิมพ์ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VII
สารบัญรูป.....	VIII
นิยามคำศัพท์.....	IX
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	5
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของผู้สูงอายุ.....	5
2.2 แนวคิดด้านรูปแบบที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ.....	6
2.2.1 แนวคิดในเรื่องการจัดการที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ.....	6
2.3 แนวคิดการจัดการสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ.....	9
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบลักษณะทางกายภาพที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ.....	10
2.5 การศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา.....	23
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	27
บทที่ 3 วิธีการวิจัย.....	28
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	28
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
3.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 การเก็บข้อมูล.....	31
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
บทที่ 4 วิเคราะห์ผลการวิจัย.....	33
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป.....	34
4.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาวะทางเศรษฐกิจ.....	37
4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสถานะทางสุขภาพ.....	38
4.4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร..	39
4.5 ผลการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน.....	40
4.6 สรุป.....	44
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย.....	58
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	58
5.2 อภิปรายผล.....	60
5.3 ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	62
เอกสารอ้างอิง.....	64
ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม.....	68
ประวัติผู้เขียน.....	74

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	34
4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	34
4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ.....	35
4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	35
4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความสามารถในการอ่าน หนังสือ.....	35
4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนสมาชิกครอบครัวในปัจจุบัน.....	36
4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะโครงสร้างของครอบครัว.....	36
4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่มาของแหล่งรายได้.....	37
4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่มาของการมีหนี้สิน.....	37
4.10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่มาของรายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย....	38
4.11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่มาของเงินออม.....	38
4.12 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเคยหกล้มจากทำยีน หรือ ตกจากเตียง - เก้าอี้ หรือ ตกจากที่สูง.....	39
4.13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้ตาม ปกติ.....	39
4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขต กรุงเทพมหานคร ด้านปัจจัยด้านอาคารสถานที่.....	40
4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขต กรุงเทพมหานคร ด้านปัจจัยสภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัย และส่งเสริม สุขภาพ.....	41
4.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขต กรุงเทพมหานคร ด้านปัจจัยความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน.....	42
4.17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขต กรุงเทพมหานคร	43
4.18 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตาม เพศ.....	44
4.19 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตาม อายุ.....	45

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.20 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามสถานภาพ.....	46
4.21 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามระดับการศึกษา.....	47
4.22 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามความสามารถในการอ่านหนังสือ.....	48
4.23 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย.....	49
4.24 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย.....	50
4.25 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย.....	51
4.26 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครภาพรวม จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย.....	52
4.27 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามที่มาของรายได้.....	53
4.28 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามการมีหนี้สิน.....	54
4.29 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามรายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย.....	55
4.30 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามเงินออม.....	56
4.31 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามการเคยหกล้ม.....	57

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
2.1 ขนาดความกว้างของทางเดินในสวนสำหรับคนเดียว.....	13
2.2 ระยะก้าวเดินระหว่างแผ่นทางเดิน.....	13
2.3 องศาทางลาด.....	14
2.4 ระดับสายตาที่มองผ่านได้ขณะยืน.....	15
2.5 ระดับสายตาที่มองผ่านได้ขณะนั่ง.....	15
2.6 ความกว้างระเบียงที่สามารถนอนได้.....	16
2.7 ระยะในห้องนั่งเล่น.....	16
2.8 ระดับความสูงของสายตาขณะนั่งในห้องนั่งเล่น.....	17
2.9 ขนาดความกว้างระเบียงในห้องนั่งเล่น.....	17
2.10 ระดับสายตาขณะนั่งต่ำสุด.....	17
2.11 รูปตัดห้องอาหาร ระดับสายตา ความสูงของที่นั่งรับประทานอาหาร ระยะห่างของการนั่ง ถึงโต๊ะอาหาร.....	18
2.12 ความสูงเคาน์เตอร์.....	18
2.13 ความลึกเคาน์เตอร์.....	19
2.14 ระดับความสูงของการเอื้อมมือ.....	19
2.15 ระยะเอื้อมมือขณะนั่ง.....	19
2.16 ขนาดอุปกรณ์ในห้องส้วม ความสูงของการติดตั้งกล่องกระดาษชำระความสูงของโถนั่ง หรือเท่ากันระดับข้อศอกในการนั่ง.....	21
2.17 ระดับการจัดวางอุปกรณ์ที่ใช้กับพื้นที่อาบน้ำ.....	21
2.18 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	27

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิยามคำศัพท์

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปทั้งชายและหญิง โดยผู้สูงอายุเป็น 2 กลุ่มคือ ผู้สูงอายุตอนต้นและผู้สูงอายุตอนปลาย

ที่อยู่อาศัย หมายถึง อาคารบ้านเรือน รวมถึงตึก โรงที่มีมนุษย์จัดสร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยทั้งกลางวันและกลางคืน ภายในที่อยู่อาศัยประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ที่ต้องการ มีทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก สบาย อุปกรณ์และสิ่งใช้สอยที่จำเป็นตามความต้องการทางด้านร่างกาย จิตใจ และความ เป็นอยู่ที่ดีงามทั้งส่วนตัว และครอบครัวของผู้พักอาศัย

ความพึงพอใจต่อสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ หมายถึง ระดับความรู้สึกและความคิดเห็นของ ผู้สูงอายุต่อสภาพที่อยู่อาศัย ประกอบด้วยอาคารสถานที่ ห้องพักอาศัย สิ่งแวดล้อมภายนอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) คาดว่าประเทศไทยเริ่มก้าวเข้าสู่ สังคมผู้สูงอายุมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 และจะเป็นสังคมผู้สูง อายุโดยสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2567 เมื่อประชากรอายุ 60 ปี ขึ้นไปมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 20 ตามที่องค์การสหประชาชาติได้ให้นิยามกลุ่มประเทศสังคมผู้สูงอายุ (Aging society) ไว้ว่าเมื่อประเทศใดมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเกินร้อยละ 10 หรือมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปเกินร้อยละ 7 ของประชากรทั้งหมดถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวเข้าสู่ สังคมผู้สูงอายุ และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ เมื่อสัดส่วนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เกินร้อยละ 20 หรือมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป เกินร้อยละ 14 จากสถิติปี 2556 ประเทศไทยมีประชากรโดยประมาณ 64,664,153 คน และมีประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ประมาณ 9,585,221 คน คิดเป็นร้อยละ 14.82 และมีประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป 6,447,753 คน คิดเป็นร้อยละ 9.97 (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2557)

ประเทศไทยต้องเตรียมการเรื่องระบบการดูแลระยะยาวให้กับคนสูงวัยอย่างเร่งด่วนการพัฒนา ระบบควรต้องมีความเหมาะสมกับวัฒนธรรม และคุณค่าของสังคม ซึ่งควรเน้นให้ครอบครัวมีบทบาทหลักในการดูแลขณะที่รัฐมีบทบาทในการเป็นผู้สนับสนุน ให้ความรู้และเป็นตัวแทนดูแลกำกับคุณภาพของบริการ (Bundhamcharoen & Sasat, 2008) แนวคิดเรื่องบ้านที่ ผู้อยู่อาศัยสามารถใช้ชีวิตจนถึงยามสูงวัยอย่างสะดวกและปลอดภัยได้ยาวนานที่สุด (ageing in place) เกิดขึ้นมากกว่า 20 ปีในต่างประเทศและเป็นหลักการที่ถูกเสนอ เป็นแนวนโยบายการแก้ไขปัญหาเรื่องการดูแลเรื่องที่อยู่ อาศัยของคนสูงวัยในหลายประเทศ โดยแนวทางการปฏิบัติเป็นการใช้การออกแบบหรือการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมของบ้าน เพื่อช่วยให้คนสูงวัยสามารถอยู่อาศัยได้ด้วยตัวเองได้อย่างสะดวกและปลอดภัย ช่วยเหลือ ตนเองได้นานที่สุด (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548) การปรับเปลี่ยนทำโดยการเพิ่มเติม โครงสร้างหรือส่วนประกอบของอาคารบางอย่าง เช่น การออกแบบห้องน้ำที่มีขนาดและลักษณะที่เหมาะสมต่อการ ใช้งานสำหรับคนสูงวัย การเปลี่ยนบันไดเป็นทางลาด การเพิ่มลิฟต์ การเพิ่มขนาดความกว้างของประตู การใช้ ลูกบิดประตูที่เหมาะสม (Pynoos, Nishita, Cicero & Caraviello, 2008)

บ้านหรือที่อยู่อาศัย และสาธารณูปโภคเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตทั้งทางกายและจิตใจของผู้สูงอายุโดยตรง การเปลี่ยนแปลงสภาพทางกายไปตามวัยของผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุนั้นมีความต้องการที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดลอมที่ต่างจากกลุ่มอายุอื่น จากการสำรวจรวมทั้งงานวิจัยต่างให้ผลตรงกันว่าคนสูงวัยมีความปรารถนาที่จะอยู่ที่บ้านเดิมจนกระทั่งเสียชีวิตหรือจนกระทั่งไม่สามารถที่จะช่วยเหลือตนเองได้อีกต่อไป (Gilleard, Hyde & Higgs, 2007) ความปรารถนาที่จะดำรงอยู่ในบ้านเดิมไม่ได้เกิดจากความต้องการ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนเวลาสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ขออนุญาตเห็นาไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในแง่ของประโยชน์ทางกายภาพเท่านั้นสาเหตุหลัก คือ เรื่องเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย นอกจากนั้นการดำเนินชีวิตในบ้านของตนยังให้ความสำคัญในแง่ของความรู้สึกในเรื่องของจิตใจ (Wagnild, 2008) จากการศึกษาพบว่า บ้านที่มีการออกแบบที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุไม่เพียงให้ประโยชน์ในเรื่องของความปลอดภัยและความสะดวกเท่านั้นยัง ช่วยเรื่องสุขภาพและความสุขโดยรวมของคนสูงอายุเหล่านี้ (Piratchapan, P, 2000) เนื่องจากเมื่อมีอายุเพิ่มมากขึ้นเวลาที่ต้องใช้ชีวิตและดำเนินกิจกรรมส่วนมาก เกิดขึ้นในบ้านเป็นส่วนใหญ่ การศึกษาระบุว่าการใช้ชีวิตที่มีคุณภาพมีความสัมพันธ์กับบ้านโดยตรงสำหรับคนสูงอายุ บ้านควรจะเป็นที่ส่งเสริมให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสะดวกให้ความรู้สึกปลอดภัยให้ความพึงพอใจและความรู้สึกอิสระพึ่งพาตนเองได้ (สมิกษ์ สุวรรณเสนีย์, 2546)

ดังนั้นสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงตามวัยจึงมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมาก ที่ผ่านมามีสภาพแวดล้อมและที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุยังไม่ค่อยได้รับการสนใจ การศึกษาวิจัยเรื่องเหล่านี้ในประเทศไทยมีอยู่น้อยมาก ส่วนหนึ่งน่าจะเนื่องมาจากการขาดความรู้ความสนใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของบุคคลตามวัยที่สูงขึ้น งานวิจัยที่พบเป็นการศึกษาสถานที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุอย่างกว้าง ๆ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุไทยพอใจกับที่อยู่ของตน มีร้อยละ 4 เท่านั้นที่ไม่พอใจ โดยสัดส่วนความไม่พอใจของผู้สูงอายุในเขตเมืองสูงกว่าในเขตชนบท (นภาพร ชโยวรรณ, 2556)

แม้ว่าส่วนใหญ่ของผู้สูงอายุในไทยจะเข้าถึงระบบสาธารณูปโภค คือ อาศัยในครัวเรือนที่มีน้ำดื่มสะอาด มีไฟฟ้าและห้องน้ำ ห้องส้วม (สุทธิชัย จิตพันธ์กุล และคณะ, 2544) แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้สูงอายุเหล่านี้มีสภาพที่อยู่อาศัยที่มีคุณภาพ แบบบ้านที่อยู่ เช่น เปีง ที่พักชั่วคราว กระท่อม บ้านไทย ยกพื้น เรือนไม้แถว ตึกแถว ทาวน์เฮาส์ และบ้านเดี่ยว ที่อยู่อาศัยเหล่านี้สะท้อนถึงภาวะทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุมากกว่าสะท้อนถึงคุณภาพทางกายภาพของการอยู่อาศัย ผู้สูงอายุในชนบทส่วนใหญ่อยู่บ้านลักษณะยกพื้นสูงซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนไหวทางกายของผู้สูงอายุส่วนการมีส่วนร่วมในบ้านของผู้สูงอายุในชนบทต่ำกว่าเมืองมาก อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมในบ้านสะท้อนการเข้าถึงความต้องการด้านสุขอนามัยส่วนตัวเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น ชนิดของส้วม การจัดระเบียบภายในห้องส้วม และห้องนอนที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ต้องคำนึงถึง การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุเท่าที่ผ่านมาไม่ได้สนใจสภาพทางกายภาพการอยู่อาศัย เช่น รูปแบบของส้วมและห้องน้ำ สถานที่หลบนอนของผู้สูงอายุ การนอนกับพื้นหรือนอนบนเตียง ซึ่งเหล่านี้น่าจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ (นภาพร ชโยวรรณ, 2556)

นอกจากนี้สภาพการอยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมอาจเป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุในคนสูงอายุและนำไปสู่ภาวะทุพพลภาพได้ และส่งผลต่อเนื่องปัญหาด้านเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุและครอบครัว จากการศึกษาประชากรสูงอายุในไทย พบว่า ร้อยละ 18.7 ของผู้สูงอายุ หกล้มหรือตกบันไดในช่วง 6 เดือนก่อนการสำรวจ โดยร้อยละ 35 เป็นการหกล้มในบ้าน และร้อยละ 85 เป็นการหกล้มในเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เวลากลางวัน การเกิดอุบัติเหตุ หรือบาดเจ็บจากการหกล้มส่วนหนึ่งอาจเกิดจากโรคและภาวะทุพพลภาพ แต่สภาพที่อยู่อาศัยที่ไม่เหมาะสมก็เป็นปัจจัยสำคัญเช่นเดียวกัน (สุทธิชัย จิตพันธ์กุล และคณะ, 2544)

ข้อมูลทางสถิติอาจกล่าวได้ว่าสังคมควรจะเริ่มตระหนักถึงความจำเป็นของการเตรียมการเรื่องที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ ควรเข้าใจถึงประโยชน์และทราบถึงวิธีการจัดการซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่คนในวัยทำงานต้องตระหนักถึงเห็นความจำเป็นของการเตรียมการ และเข้าถึง ข้อมูลของการออกแบบที่อยู่อาศัยที่มีมาตรฐาน รวมทั้ง ผู้ที่มีหน้าที่ออกแบบหรือก่อสร้างบ้านจะได้ตระหนักและ เตรียมการเพื่อสังคมก็จะเป็นการทำให้ผู้สูงอายุเหล่านี้มี คุณภาพของที่อยู่อาศัยที่ดีเพิ่มคุณภาพชีวิตและความสุขให้กับคนทุกวัย

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความต้องการและสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นประโยชน์แก่การออกแบบ ก่อสร้างสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมในการดำรงชีวิตและเป็นมิตรกับผู้สูงอายุ โดยส่งเสริมผู้สูงอายุสามารถช่วยเหลือตัวเองได้และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย, 2554)

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

1.2.2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ และปัจจัยสถานะทางสุขภาพ

1.3 ขอบเขตของงานวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร และจำนวนตัวอย่างที่จะเป็นตัวแทนของประชากรมีจำนวน 400 ตัวอย่าง ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยสูตรของ Cochran, W.G.(1953) ในกรณีที่ไม่ทราบขนาดของประชากร เนื่องจากประชากรมีขนาดใหญ่และไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นขนาดตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาดตัวอย่าง โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการวิจัยผู้วิจัยทำการศึกษาดังแต่ มกราคม 2559 ถึง มิถุนายน 2559

1.3.4 ขอบเขตด้านสถานที่

สถานที่ในการทำการศึกษาคือ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างที่พักอาศัย และสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐานและตรงความต้องการของผู้สูงอายุ

1.4.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

1.4.3 เพื่อลดอุบัติเหตุที่จะเกิดกับผู้สูงอายุที่อาศัยในบ้านพักที่ไม่มีความเหมาะสมกับสภาพร่างกายของผู้สูงอายุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

ทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขต กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิดเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอดังต่อไปนี้

2.1. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของผู้สูงอายุ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ มีนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาถึงความต้องการของผู้สูงอายุนำเสนอไว้ดังนี้

นาถ พันธมนาวิน (2549) ได้กล่าวว่า ความต้องการของผู้สูงอายุมี 2 ประการได้แก่

1. ความต้องการด้านเศรษฐกิจ คือความต้องการด้านการเงิน ที่ได้รับการช่วยเหลือจากบุตรหลาน หรือญาติพี่น้อง ซึ่งเป็นการช่วยเหลือเลี้ยงดูตามสมควรแก่อัตภาพรวมทั้งการได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐ เช่น การสงเคราะห์หรือประกันผู้สูงอายุ

2. ความต้องการด้านที่อยู่อาศัย โดยมีที่อยู่อาศัย ซึ่งอาจจะเป็นบ้านของตนเอง หรือบุตรหลาน กุศล สุนทรธาดา. (2552) ได้เสนอว่าความต้องการขั้นพื้นฐานของผู้สูงอายุมี 5 ประการ คือ

1. ความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ คือความต้องการได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากบุตรหลาน หรือญาติพี่น้องและหน่วยงานของภาครัฐ

2. ความต้องการในเรื่องที่อยู่อาศัย โดยผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัย เช่น บ้านของตนเอง บ้านของบุตรหลานหรือญาติพี่น้อง หรือในสถานสงเคราะห์ของภาครัฐและเอกชน

3. ความต้องการในด้านอนามัย ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสภาพร่างกายที่ไม่แข็งแรงครอบครัวและบุตรหลานควรเอาใจใส่

4. ความต้องการทางด้านแรงงาน เพราะการทำงานเป็นที่มาของรายได้ เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และผู้สูงอายุไม่อย่ากรู้สึกเป็นคนไร้ประโยชน์

5. ความต้องการความรัก ความเคารพ ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ จากครอบครัว เพราะผู้สูงอายุต้องการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว

ชาย โปธิสิตา (2554) กล่าวว่า ความต้องการของผู้สูงอายุแบ่งออกเป็น 7 ประการ คือ

1. ความต้องการการสนับสนุนจากครอบครัว เมื่อผู้สูงอายุถูกปล่อยให้อยู่อย่างโดดเดี่ยวหรือแยกตัวอยู่คนเดียว ผู้สูงอายุต้องการการสนับสนุนจากครอบครัว ควบคู่ไปกับภายนอกครอบครัว เช่น องค์กรภาครัฐ องค์กรเอกชน องค์กรศาสนา

2. ความต้องการด้านการประกันรายได้ โดยเฉพาะการประกันสังคมประเภทชราภาพผู้สูงอายุ

ต้องการได้บำนาญชราภาพ เพื่อการดำรงชีวิตต่ออย่างมั่นคงปลอดภัยตามสมควรแก่อัตภาพของชีวิต เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ความต้องการมีชีวิตร่วมในชุมชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมบางประเภทของสังคม ดังนั้นสังคมควรให้โอกาสแก่ผู้สูงอายุในการเข้าร่วมกิจกรรม และปรับคุณภาพชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้น

4. ความต้องการพึ่งพาผู้อื่นให้น้อยลง หากครอบครัวหรือชุมชน ได้ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัวและสังคมแล้ว จะเป็นการช่วยให้ผู้สูงอายุรู้จักพึ่งตนเองไม่เป็นภาระของสังคม

5. ความต้องการทางสังคมของผู้สูงอายุ การต้องการเป็นส่วนหนึ่ง การยอมรับและเคารพจากบุคคลภายในครอบครัวและสังคม ต้องการเป็นมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในครอบครัวชุมชนและสังคม

6. ความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของชีวิตมนุษย์เพราะเป็นสิ่งธรรมชาติเสริมขึ้นมาเพื่อให้ร่างกายอยู่ได้ ได้แก่ปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค

7. ความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุต้องการความช่วยเหลือทางการเงินจากบุตรหลาน

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่าความต้องการของผู้สูงอายุเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานอันได้แก่ปัจจัยสี่ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ใช้ในการดำรงชีวิต การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในวัยผู้สูงอายุ ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ทำให้ความต้องการและการปรับตัวของผู้สูงอายุจะต้องได้รับการเอาใจใส่ดูแล ได้รับการยอมรับจากบุคคลหลายฝ่าย ทั้งตัวผู้สูงอายุเอง บุคคลในครอบครัว ชุมชน นโยบายต่าง ๆ ของภาครัฐโดยการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางด้านสุขภาพ ความเป็นอยู่และที่อยู่อาศัยที่ดี อันจะเป็นการลดปัญหาและสนองความต้องการของผู้สูงอายุ (สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์, 2552)

ทั้งนี้ผู้ศึกษาจะนำแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ไปใช้ในการสร้างแนวคำถามสัมภาษณ์ในหัวข้อเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อย่างไรบ้างซึ่งจะส่งผลต่อความต้องการที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงมีผลกระทบต่อผู้สูงอายุอย่างไรบ้าง

2.2 แนวคิดด้านรูปแบบที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ

2.2.1 แนวคิดในเรื่องการจัดการที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ

ในการจัดหาที่อยู่อาศัยในรูปแบบอื่นให้กับผู้สูงอายุ การที่ผู้สูงอายุอยู่ในที่เดิมจะได้รับการช่วยเหลือโดยการเพิ่มแหล่งการสนับสนุนผู้สูงอายุซึ่งยังคงอยู่ที่บ้าน และในขณะเดียวกันก็สร้างบรรยากาศที่จะทำให้ครอบครัว ญาติ และเพื่อน เพิ่มการสนับสนุนแบบไม่เป็นทางการให้กับผู้สูงอายุให้มากขึ้นแนวคิดนี้ทำให้ผู้สูงอายุในประเทศพัฒนาแล้วรู้สึกผ่อนคลายความกังวลว่าจะมีทางเลือกที่ไม่ต้องเข้าไปใช้ชีวิตในสถานที่ที่มีลักษณะเป็นสถาบันอย่างสถานดูแลผู้สูงอายุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้การให้ผู้สูงอายุยังคงอยู่ในชุมชนเดิมจะทำให้เกิดภาวะแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้คนในกลุ่มอายุต่างๆ ได้มีปฏิสัมพันธ์กัน การอยู่ในบ้านเดิมอย่างมีคุณภาพยังต้องได้รับการสนับสนุนในด้านการอยู่อาศัยที่เหมาะสม คือไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป ซึ่งหมายความว่า เป็นการให้การสนับสนุนกับผู้สูงอายุตามความจำเป็นที่สภาวะทางร่างกายเสื่อมถอยลง และยังคงช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างอิสระ

ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ (2548) กล่าวว่า การจัดการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุนั้น ควรคำนึงถึงหลักการจัดการด้านที่อยู่อาศัยทั่วไปสำคัญ คือ

1. ต้องคำนึงถึงความต้องการของบุคคล (Individual Needs)

1.1 ความปลอดภัยทางด้านร่างกายและสุขภาพอนามัย เช่น มีที่พักเพียงพอแยกเป็นสัดส่วน มีระบบสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการที่ดี มีการจัดระบบการรักษาความสะอาด มีระบบการปกป้องจากภายนอก เช่น เสียง แสง เป็นต้น

1.2 ความเป็นส่วนตัว โดยเฉพาะเวลาพักผ่อน ต้องยึดหลักให้ผู้เข้าอยู่อาศัยเข้าใจและคำนึงถึงการเป็นส่วนตัวซึ่งกันและกัน

1.3 การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ควรมีพื้นที่ที่จะให้แต่ละบุคคลและครอบครัวได้พบปะและทำกิจกรรมร่วมกันภายในที่อยู่อาศัย และความร่วมมือกันระหว่างเพื่อนบ้าน

1.4 ความมั่นคงของบุคคลและการพัฒนา ซึ่งความรู้สึกในการได้รับการตอบสนองอย่างสมบูรณ์จะช่วยพัฒนาความสามารถ สติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์และความสัมพันธ์ทางสังคมด้วย

2. ต้องคำนึงถึงความต้องการของสังคม (Social Needs) ซึ่งประกอบด้วย

2.1 ความสามัคคีของชุมชนและการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกันของคนในชุมชน

2.2 การผสมผสานด้านที่อยู่อาศัยและความเท่าเทียมกันในความเป็นมนุษย์ ที่อยู่อาศัยต้องเป็นที่รวมทุกสิ่งทุกอย่างที่สมาชิกสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมกัน

2.3 การอำนวยความสะดวกในชุมชน โดยจัดให้มีสถานที่อำนวยความสะดวก เช่น ห้องประชุมห้องสมุด ศูนย์พักผ่อนออกกำลังกาย โรงภาพยนตร์ โรงละคร สนามกีฬาจะเห็นได้ว่าจากอดีตที่ผ่านมาหลายแนวคิดสำหรับแนวทางการจัดการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งบ่อยครั้งที่สังคมมองผู้สูงอายุเป็นเพียงกลุ่มคนที่ไม่สามารถสร้างผลผลิตได้อีก จึงถูกจัดให้ไปอยู่อาศัยแยกออกไปในรูปแบบกึ่งสถาบันซึ่งมีลักษณะไม่เหมือนที่อยู่อาศัยทั่วไป ไกลห่างจากชุมชนและความเจริญต่างๆ การมองและการแก้ไขปัญหาต่างๆเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ก็แตกต่างกันไปตามมุมมองของแต่ละหน่วยงาน (พรทิพย์ เรืองธรรม, 2546)

ดังนั้นหลักการพื้นฐานสำคัญในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของประชากรผู้สูงอายุ คือ ต้องถือกลุ่มผู้สูงอายุเป็นกลุ่มหนึ่งในสังคมโดยมีหลักการ คือ

1. การผสมผสาน (Integration) คือ การจัดการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุให้ยังคงใกล้ชิดแหล่งชุมชน

เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การประสานกัน (Engagement) คือ กระตุ้นให้เกิดการนำความสามารถต่างๆ ของผู้สูงอายุมาใช้อย่างเต็มที่

3. การมีโอกาสนในการทำ ประโยชน์ (Opportunities of Contribution) คือ เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้ใช้ความสามารถที่มีก่อประโยชน์ให้กับชุมชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยยืดเวลาให้ผู้สูงอายุสามารถที่จะดำรงชีวิตได้โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น เกิดความรู้สึกเป็นประโยชน์และมีคุณภาพที่ดีขึ้นชุมชนเองก็จะได้คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการที่ได้เก็บเกี่ยวประโยชน์จากความสามารถของผู้สูงอายุ ดังนั้นการวางแผนเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ นิยุตรัตน์ จามพันธ์ (2549) กล่าวว่าหลักการข้างต้นจึงประกอบด้วย

1. การจัดที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุให้กระจาย (Dispersed throughout the community) ไปตามชุมชนไม่เกิน 20 - 30 หน่วย โดยไม่แยกออกไปอย่างโดดเดี่ยว

2. การจัดให้อยู่ใกล้แหล่งบริการต่างๆ (Within walking distance) เช่น วัด โบสถ์ ห้องสมุด โรงเรียน สถาบันเพื่อการศึกษา บริการด้านสุขภาพ

3. การจัดไว้ร่วมกับโครงการอื่นๆ เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์ประโยชน์ซึ่งกันและกัน เช่น จัดที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุไว้ใกล้กับโรงเรียนสอนเด็กเล็กหรือห้องสมุด เป็นต้น

4. การจัดให้ใกล้แหล่งระบบขนส่งมวลชน (Easily accessible) และใกล้แหล่งชุมชนเดิมเพื่อให้ญาติมิตรสามารถมาเยี่ยมเยียนได้สะดวก

5. การจัดให้มีสภาพใกล้เคียงกับที่อยู่อาศัยเดิม (A visual fit with local housing) เพื่อไม่ให้เกิดความรู้สึกถูกแยกออกมาโดดเดี่ยว

นอกจากนี้ที่อยู่อาศัยที่ตึ้นนั้นจะต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีด้วย (Hooymann and Kiyak, 1996) โดยระบุถึงรูปแบบที่พักอาศัยที่มีสภาวะแวดล้อมที่ดีสำหรับผู้สูงอายุปกติ และผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยดังนี้

1. การใช้ประโยชน์ง่าย (Accessibility) เนื่องจากความสามารถทางร่างกายของผู้สูงอายุลดลงทำให้ความสามารถในการเคลื่อนไหวเป็นไปอย่างลำบาก ผู้สูงอายุที่ไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ในระยะทางไกลๆ เนื่องจากปัญหาทางสภาพร่างกาย จึงควรมีการทำทางลาดสำหรับรถเข็น หรือแม้กระทั่งการออกแบบอาคารครอบออกแบบดู่ที่ผู้สูงอายุสามารถหยิบของได้สะดวก เป็นต้น

2. ความปลอดภัยทางกายภาพ (physical Safety) จากการเปลี่ยนแปลงด้านความสามารถในการเคลื่อนไหวของผู้สูงอายุเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องทำการพิจารณาเพื่อการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น การมีราวจับในห้องน้ำ ประตูห้องนอนที่เปิดได้ทั้ง 2 ด้าน แสงสว่างที่เพียงพอ

3. ความเป็นส่วนตัว (Privacy) ความเป็นส่วนตัวเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทุกวัย ผู้สูงอายุก็เช่นเดียวกับบุคคลในวัยอื่นๆ ดังนั้นความเป็นส่วนตัวของผู้สูงอายุในที่อยู่อาศัยจึงควรถูกนำไปใช้เป็นหลักการปฏิบัติมากขึ้น เช่น การทำกิจกรรมส่วนตัว การนอน การอาบน้ำแต่งตัว ซึ่งต้องการความเป็นส่วนตัวมิชิต

4. ขอบเขตส่วนบุคคล (Territoriality) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ด้านหนึ่ง โดยปัจเจกบุคคลที่อยู่ในกลุ่ม สังคม จะมีความต้องการขอบเขตส่วนบุคคล เนื่องจากการสูญเสียการควบคุมไม่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุขภาพร่างกาย ความเสื่อมสมรรถภาพและการเปลี่ยนแปลงสถานภาพต่างๆ ในชีวิตจะทำให้ผู้สูงอายุเกิดความ ต้องการขอขอบเขตส่วนบุคคล ดังนั้นสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นสิ่งเฉพาะตัวอุปกรณ์แต่งห้องตาม ต้องการจะเป็นการตอบสนองความต้องการขอขอบเขตส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ

5. ใช้สอยได้ง่าย (Legibility) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถปรับตัวได้ง่าย โดยการออกแบบภายในบ้านไม่ให้ซับซ้อน ใช้หลักของสีและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในบ้านให้เหมาะสม

6. การกระตุ้น (Stimulation) เป็นการจัดที่อยู่อาศัยเพื่อกระตุ้นให้เกิดความประทับใจและเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ การกระตุ้นเป็นหลักทางจิตวิทยาเพื่อให้เกิดกระบวนการทางกายภาพขึ้น สภาพแวดล้อมช่วยในการกระตุ้นการนึกคิด กายภาพและประสิทธิภาพในการรับรู้ด้วย การที่ผู้สูงอายุได้รับการกระตุ้นในระดับสูงจะทำให้เกิดความพึงพอใจและเป็นขวัญกำลังใจที่ดีจากแนวคิดเรื่องการจัดการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุนั้น สรุปได้ว่าผู้สูงอายุนั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การจัดการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ นอกจากจะต้องคำนึงถึงหลักการจัดการที่อยู่อาศัยทั่วไปแล้ว ยังต้องคำนึงถึงลักษณะพิเศษของผู้สูงอายุด้วยควรเน้นรายละเอียดทั้งภายในที่อยู่อาศัยและภายนอก รวมทั้งสิ่งแวดล้อมซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ การจัดการที่อยู่อาศัย (นภาพรณ์ หะวานนท์ และธีรวิทย์ วรรณโณทัย , 2552)

สำหรับผู้สูงอายุอย่างเหมาะสมในสถานที่ที่เหมาะสม มีการจัดการอย่างเป็นระบบ ประสานงานจากหลายๆ ฝ่าย นอกจากจะทำให้ตัวผู้สูงอายุนั้นมีชีวิตที่ดีขึ้นแล้วสังคมโดยรวมก็จะได้ประโยชน์จากการมีส่วนร่วม และการสร้างประโยชน์ของกลุ่มผู้สูงอายุอีกด้วย

2.3 แนวคิดการจัดการสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ

การจัดการสภาวะแวดล้อมมีความสำคัญกับผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้สูงอายุมีความสามารถในการควบคุมสภาวะแวดล้อมลดลง ไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการทนต่อความกดดัน ความเครียดต่างๆ รวมถึงการโยกย้ายจากที่อยู่อาศัยที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดปัญหา และมีผลกระทบทั้งทางร่างกาย สังคมและจิตใจของผู้สูงอายุ

หากมีการศึกษาและทำความเข้าใจกับสภาวะแวดล้อมที่เป็นอยู่ของผู้สูงอายุ และจัดสภาวะแวดล้อมเสียใหม่ให้เหมาะสมจะเป็นการช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ซึ่งการจัดสภาวะแวดล้อมให้เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุนั้น ควรเอื้อต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในสภาวะแวดล้อมทั้ง 3 ส่วน (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2544) คือ

1. สภาวะแวดล้อมส่วนบุคคล (Individual Environment) ได้แก่ ด้านร่างกาย จิตใจและศักยภาพของแต่ละบุคคล การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุจะช่วยกระตุ้นความสนใจและก่อให้เกิดกิจกรรมต่างๆ ขึ้นผู้สูงอายุที่มีอาการซึมเศร้าอาจเกิดจากสภาวะแวดล้อมในบ้านที่มีแสงสว่างน้อย ขาดสีสันทัน เก้าอี้ทึบดำ ทำให้ผู้ที่มีสภาพปัญหาทางด้านจิตใจอยู่แล้วเกิดความ รู้สึกหดหู่มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้เครื่องตกแต่งบ้านหรืออุปกรณ์ที่ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกไม่สะดวก และอาจเอกลสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกิดอันตรายได้ เช่น ประตูที่หนักโตะที่ตั้งขวางทางเดิน ปลั๊กไฟฟ้าที่ชำรุด สิ่งเหล่านี้ควรได้รับการปรับปรุง เช่นเดียวกัน

2. สภาวะแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน และบุคคลอื่นๆ ควรเน้นการจัดสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือแม้แต่การพูดคุยเพื่อเสริมสร้างกำลังใจ เช่น การมีมุมเครื่องดื่ม หรือมุมหนังสือในห้องพักของผู้สูงอายุ จะทำให้ผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยเรื้อรัง หรือเคลื่อนไหวลำบากได้มีการดื่มเครื่องดื่มพร้อมกันสนทนากับเพื่อนฝูงในห้อง เป็นต้น กรณีมีผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยไม่สามารถลุกนั่งได้ ควรจัดวางเก้าอี้ที่ทำให้แขนงันเรียงกันด้านเดียว จะทำให้ผู้สูงอายุหันหน้าพูดคุยได้สะดวก สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับทุกคนดีกว่าการจัดที่นั่งเป็นวงกลมรอบตัวผู้สูงอายุ ซึ่งทำให้ผู้สูงอายุต้องหันหรือพลิกตัวพูดคุยกับแต่ละคนอย่างยากลำบาก

3. สภาวะแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) ได้แก่การออกแบบที่อยู่อาศัยและบริเวณโดยรอบ การตกแต่งภายในห้องต่างๆและควรให้ความสนใจในเรื่องความมั่นคงปลอดภัยของผู้สูงอายุ นอกเหนือจากความสวยงาม เช่น ผู้สูงอายุที่เดินไม่สะดวกอาจลื่นหกล้มได้หากทางเดินไม่มีที่เกาะยึด หรือพื้นห้องน้ำ อยู่ในสภาพที่ลื่นมากหรือทางเดินไม่มีแสงสว่างเพียงพอ นอกจากนี้ การการจัดอุปกรณ์ตกแต่งบ้านก็มีผลต่อสุขภาพจิตใจผู้สูงอายุเช่นกัน เช่น ควรจัดเก้าอี้ที่นั่งให้หันหน้าชนกัน หรือการใช้โตะกลมมีส่วนช่วยให้ผู้สูงอายุมีการสนทนาพูดคุยกับผู้อื่นได้มากขึ้น

สภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบสำคัญของการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุมากกว่าวัยอื่นๆ ดังนั้นเพียงการปรับเปลี่ยนสภาวะแวดล้อมของผู้สูงอายุให้เหมาะสมจะช่วยป้องกันลดและแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุได้อย่างดี ซึ่งการปรับเปลี่ยนนี้ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้สูงอายุแต่ละคนประกอบด้วย โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ทุพพลภาพ

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบลักษณะทางกายภาพที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบและจัดการโครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุได้มีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้กล่าวถึง ดังนี้ ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ (2548) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบและจัดการโครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ดังนี้

ในการออกแบบบ้านที่พักสำหรับผู้สูงอายุนั้น มีหลักในการออกแบบเบื้องต้นเพื่อจุดประสงค์ในเรื่องความปลอดภัยเป็นสำคัญ เช่น ห้องน้ำ มีราวจับ พื้นกระเบื้องไม่ลื่น อุปกรณ์ปิดเปิดน้ำที่ไม่ต้องการออกแรงมาก มีสัญญาณฉุกเฉินจากหัวเตียงหรือห้องน้ำ สำหรับขอความช่วยเหลือมีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเข้าถึง เป็นต้น มีรายละเอียดของแบบ ดังนี้

1. ตัวบ้าน เป็นบ้านชั้นเดียวหรือมีห้องนอนอยู่ชั้นล่างของบ้าน ไม่ควรมีพื้นต่างระดับ (Step) ไม่ควรมีธรณีประตู บันไดลูกตั้งบันไดควรสูง 12 - 15 ซม. ลูกนอนควรกว้าง 30 - 35 ซม. ลูกตั้งบันไดห้ามเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปิดเป็นช่องโถง มีชานพัก ทางเข้าระดับเดียวกับพื้นภายนอก พื้นไม่ลื่น มีปลั๊กไฟเพียงพอ มีการไหลเวียนของอากาศที่ดี แสงสว่างเพียงพอ ระบบป้องกันเพลิงไหม้ที่ดี วัสดุก่อสร้างดีเหมาะสมกับสภาพอากาศและสะดวกในการบำรุงรักษา มีบริเวณบ้านที่สามารถทำ สวน เลี้ยงสัตว์หรือทำ กิจกรรมเบาๆ ได้ รั้วบ้านโปร่งสามารถมองสู่ภายนอกได้ ระดับภายในบ้านไม่ควรสูงเกินจากระดับถนนด้านหน้า 30 ซม. ระยะห่างระหว่างภายในบ้านมาที่รั้วอยู่ในระยะที่สามารถเดินได้ง่ายและมีหลังคาคลุมแดดคลุมฝนตั้งแต่ประตูรั้ว

2. ห้องนอน เป็นห้องที่ใช้มากที่สุดจึงควรมีความเป็นส่วนตัวมากที่สุด ควรแยกเป็นสัดส่วนจากห้องอื่นๆ ห้องนอนไม่ควรเล็กเกินไป และควรที่จะเป็นห้องที่ส่งเสริมกำลังใจและให้ความหวัง ควรมีหน้าต่างที่มองเห็นทิวทัศน์ภายนอก ควรอยู่ใกล้ห้องน้ำ เพียงควรจะสามารถเคลื่อนย้ายได้บางโอกาสและไม่ควรอยู่ในมุมอับ หัวเตียงควรมีโทรศัพท์และสัญญาณฉุกเฉิน มีแสงสว่างสำหรับการอ่านหนังสือ มีพื้นที่เก็บของเพียงพอ กว้างขวางพอสำหรับเตียงคู่

3. ห้องน้ำ เป็นพื้นที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้มากที่สุด ควรมีราวจับในห้องน้ำ ที่สามารถเดินได้ทั่วห้องน้ำ โดยเฉพาะตรงฝักบัว และที่อาบน้ำ ควรมีสัญญาณฉุกเฉินในห้องน้ำ ฝักบัวควรเป็นชนิดแรงดันต่ำ ประตูห้องน้ำ ควรเป็นแบบที่เปิดออกเพื่อให้คนอื่นสามารถเข้าไปได้เมื่อเกิดอุบัติเหตุห้องน้ำ ควรกว้าง 1.50 - 2.00 เมตร พื้น ผิวไม่ควรลื่น มีพื้นที่ว่างภายในห้องน้ำ เส้นผ่าศูนย์กลางไม่ต่ำกว่า 1.50 เมตร มีตู้ยาขนาดพอเหมาะ มีปุ่มสวิทช์หน้าทางเข้า

4. ห้องแต่งตัว มีตู้เสื้อผ้า โต๊ะเครื่องแป้งและกระจก นักจิตวิทยาบอกว่า การที่ผู้สูงอายุได้ส่องกระจกดูตัวเองจะทำให้สุขภาพจิตดีขึ้น โดยกระตุ้นให้ได้รับรู้ถึงสภาพปัจจุบันของตนเอง

5. ห้องครัว มีขนาดที่พอเหมาะไม่ต้องใช้แรงงานหรือการเดินมาก เตรียมอุปกรณ์ทำครัวให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสปรุงอาหารด้วยตนเอง เพื่อไม่ให้เหงาและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ควรพิจารณาถึงข้อจำกัดในการใช้อุปกรณ์เครื่องใช้ภายในครัว เช่น เตา ตู้เย็น อ่างล้างมือ สำหรับเตาควรมีโอกาสน้อยที่สุดที่จะทำให้เกิดเพลิงไหม้ เตาไม่ควรอยู่ในมุม อ่างล้างมือควรเป็นแบบคู่ด้านล่างของอ่างล้างมือควรมีพื้นที่สำหรับรถเข็น ตู้เย็นหรือลิ้นชักในครัวควรอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม เพื่อที่ผู้สูงอายุจะได้ไม่ก้มมากเกินไป ทำให้เสียสุขภาพภายหลัง มีระบบระบายอากาศดีหึ่งและตู้ต่างๆ ใช้งานสะดวก มีพื้นที่เก็บของเพียงพอ มีมุมนั่งรับประทานอาหาร

6. ห้องรับแขกหรือห้องพักผ่อน เป็นจุดศูนย์กลางของการอยู่อาศัย จึงควรเป็นห้องที่ไม่มีสิ่งกีดขวางหรือมีเฟอร์นิเจอร์กีดขวาง ถ้าเป็นไปได้ควรใช้เตียงนอนเป็นพื้นที่แบ่งส่วนหน้าต่างในห้องควรมีขนาดใหญ่พอที่จะให้แสงสว่างและแสงแดดผ่านเข้ามาได้ พื้นที่นี้จะมีกิจกรรมต่างๆ เป็นส่วนประกอบเช่นสนทนา การและบันเทิง อ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ นั่งเล่น ฯลฯและควรมีเฟอร์นิเจอร์ที่เหมาะสม

7. ก๊อกน้ำ เป็นหัวเตี่ยวผสม เพื่อป้องกันน้ำ ร้อนลวก อุปกรณ์ควรเป็นชนิดก้านโยก

8. ระบบไฟฟ้า ติดตั้งระบบไฟฟ้าอัตโนมัติ กรณีไฟฟ้าลัดวงจร มีระบบไฟฟ้าแสงสว่างฉุกเฉิน บริเวณห้องนอน และห้องรับแขก

9. ระบบสุขาภิบาล ท่างบ้านควรมีการระบายน้ำที่ดี ไม่มีท่วมขัง มีระบบถังน้ำสำรอง
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ผู้ใดเห็นไปเชิงประจักษ์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. สวิตช์ สูงไม่เกิน 90 ซม. และสามารถเปิดปิดได้ในระยะเอื้อม สวิตช์มีขนาดใหญ่และมีแสงตอนเปิดสวิตช์

11. ปลั๊กไฟ สูงอย่างน้อย 45 ซม.จากพื้น เพื่อหลีกเลี่ยงการก้ม มีสวิตช์สำหรับเปิดปิดปลั๊ก

12. มือจับ เป็นแบบก้านขนาดใหญ่ จับง่าย ไม่ควรใช้ลูกบิด ถ้าเป็นลูกบิด ควรมีขนาดใหญ่ จับง่าย รูปทรงหกเหลี่ยม แปดเหลี่ยม ตู้เสื้อผ้าควรเป็นประตูแบบเลื่อน

13. หน้าต่าง ไม่ควรสูงเกินไป ทำให้สามารถมองเห็นวิวภายนอกได้ง่าย และไม่ควรมีผัดหรือลื่นเกินไปเพราะจะทำให้มีเสียงดังเวลามีลมพัด และควรทำจากวัสดุที่แข็งแรงเพื่อความปลอดภัย ง่ายต่อการทำความสะอาด หากมีเหล็กตัดควรมีช่องที่สามารถเปิดได้ง่ายยามฉุกเฉิน มีมุ้งลวดที่สามารถกันแมลงได้ หน้าต่างที่เป็นกระจกควรเป็นกระจกนิรภัย มีหลังคาหรือส่วนยื่นที่กันแดดกันฝนได้ดี

14. ประตู มีขนาดความกว้างเป็นพิเศษอย่างน้อย 90 ซม. ประตูควรเป็นแบบผลักเปิดออกได้ง่าย ห้ามติดตั้งอุปกรณ์ชนิดที่บังคับให้บานประตูปิดเองได้

15. แสงไฟ ควรมีแสงไฟจากภายนอกสอดเข้ามาในกรณีที่ไฟในบ้านเสียเพื่อช่วยในการมองเห็นของผู้สูงอายุ เนื่องจากผู้สูงอายุมักมีปัญหาทางด้านสายตา ดังนั้นในบริเวณที่อยู่อาศัยจึงควรมีความสว่างทั้งในเวลากลางวันและกลางคืน ทางเดินควรมีแสงสว่างที่เพียงพอและมีราวสำหรับผู้สูงอายุจับเพื่อช่วยในการเดิน การใช้แสงสะท้อนที่มีความสว่างพอเหมาะ

16. เครื่องเรือน เก้าอี้และเตียง ควรสูงจากพื้นประมาณ 40 - 45 ซม. วัสดุรองพื้นเบาะควรมีความแข็ง ไม่อ่อนเกินไปสามารถทำความสะอาดได้ง่าย

17. ทางลาด พื้นผิวทางลาดต้องเป็นวัสดุที่ไม่ลื่น พื้นผิวจุดต่อเนื่องระหว่างพื้นบ้านกับทางลาดต้องเรียบไม่สะดุด ทางลาดควรกว้างประมาณ 90 - 150 ซม. มีพื้นที่หน้าทางลาดเป็นที่ว่างยาวไม่น้อยกว่า 150 ซม. มีความยาวทางลาดช่วงละไม่เกิน 6 เมตร และทางลาดที่มีความยาวตั้งแต่ 2.50 เมตร ต้องมีราวจับทั้งสองด้านมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 3 - 4 ซม. สูงจากพื้นประมาณ 80 - 90 ซม. ราวจับด้านที่อยู่ติดผนังให้มีระยะห่างจากผนังไม่น้อยกว่า 5 ซม.

19. สีและพื้นผิว อุปกรณ์และส่วนของอาคารให้มีสีที่ตัดกันหรือแตกต่างจากสีของส่วนต่อเนื่องของอุปกรณ์และส่วนของอาคารนั้นอย่างเด่นชัด เช่น พื้นทางเดิน พื้นต่างระดับ พื้นห้องน้ำและพื้นผิวต่างสัมผัสผนังและบังเชิงผนัง ประตู ธรณีประตู วงกบหรือขอบประตู ประตูทางเข้าออกบันได บันไดเลื่อน ราวจับ เครื่องหมายและสัญลักษณ์ แผลสวิตช์ เต้ารับและเต้าเสียบ สิ่งกีดขวางและส่วนที่ยื่นจากผนังบนทางเดิน สุขภัณฑ์ และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกอื่นๆในประเทศไทยยังไม่มีข้อกำหนดมาตรฐานที่แน่นอน แต่จะมีในรูปแบบของกฎกระทรวง ในหัวข้อกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือผู้ทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548 ซึ่งเนื้อหาเกี่ยวกับอาคารสาธารณะเป็นส่วนใหญ่

ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ (2548) ศึกษามาตรฐานขั้นต่ำ สำหรับที่พักอาศัย และสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุ โดยศึกษาสัดส่วนของผู้สูงอายุไทยแล้วนำสัดส่วนที่ได้มาทำการออกแบบที่พักอาศัยและเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุได้เสนอแนะขนาดที่เหมาะสมกับการออกแบบเพื่อผู้สูงอายุไทยไว้เป็นแนวทาง โดยแบ่งออกเป็น 2 พื้นที่ ดังต่อไปนี้

1. พื้นที่ภายนอกอาคาร มาตรฐานขั้นต่ำ สำหรับที่พักอาศัย และสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุในพื้นที่ภายนอกอาคาร ควรออกแบบทางเดินเท้า ทางลาด บันได รวมทั้งการมองเห็นพื้นที่และอุปกรณ์ต่างๆดังต่อไปนี้

1.1 ทางเดินเท้า ควรจะเป็นทางเดินที่เรียบ ไม่ลื่นเช่นพื้นผิวกรวดล้าง และมีความกว้างไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร ทางเดินสำหรับผู้ที่ใช้รถเข็นสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพควรมีความกว้างไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร หากมีท่อระบายน้ำ หรือรางระบายน้ำ บนพื้นต้องมีฝาปิดสนิท ถ้าฝาเป็นแบบตะแกรงหรือแบบรู ต้องมีขนาดของช่องตะแกรงหรือเส้นผ่านศูนย์กลางของรูกว้างไม่เกิน 1.3 เซนติเมตร แนวร่องหรือแนวของรางจะต้องขวางกับแนวของทางเดิน ส่วนระยะก้าวเดินระหว่างแผ่นปูทางเดิน มีรายละเอียดดังรูปที่ 2.1

รูปที่ 2.1 ขนาดความกว้างของทางเดินในสวนสำหรับคนเดียว (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548)

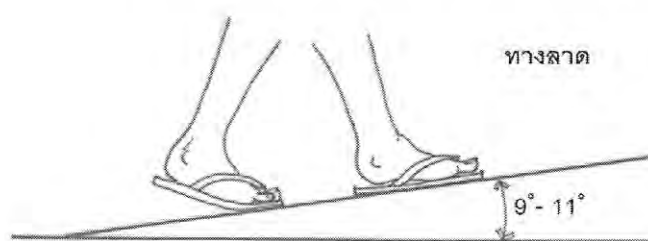

รูปที่ 2.2 ระยะก้าวเดินระหว่างแผ่นทางเดิน (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548)

1.2 ทางลาด (ทั้งภายนอกและภายในพื้นที่) หากพื้นระดับภายในอาคารหรือระดับพื้นภายในอาคารกับภายนอกอาคาร หรือระดับพื้นทางเดินภายนอกอาคารมีความแตกต่างระดับกันเกิน 2 เซนติเมตร ให้มีทางลาดระหว่างพื้นที่ต่างระดับกัน แต่ถ้ามีความต่างระดับกันไม่เกิน 2 เซนติเมตร ต้องปาดมุมพื้นที่เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนต่างระดับกันไม่เกิน 45 องศา จากข้อสรุปของการศึกษานี้ได้เสนอแนะขนาดที่เหมาะสมกับการ ออกแบบทางลาดเพื่อผู้สูงอายุไทยไว้ดังเป็นแนวทาง ดังต่อไปนี้

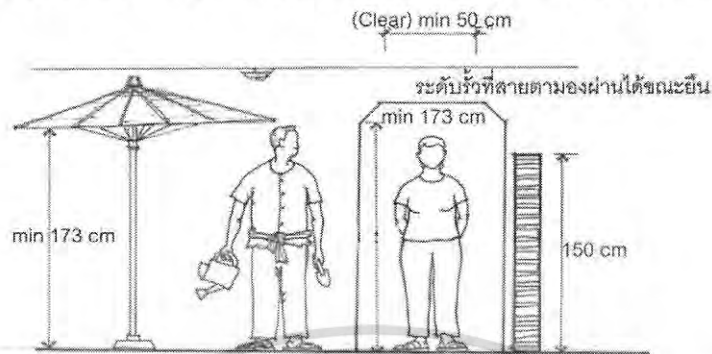
- 1.2.1. ครมมีพื้นที่ผิวที่ไม่ลื่น
- 1.2.2. พื้นผิวของจุดต่อเนื้อระหว่างพื้น กับทางลาดต้องเรียบไม่สะดุด
- 1.2.3. ความกว้างสุทธิของทางลาดไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร ในกรณีที่ทางลาดมีความยาวของ ทุกช่วงรวมกันตั้งแต่ 600 เซนติเมตร ขึ้นไปต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 150 เซนติเมตร
- 1.2.4. มีพื้นที่หน้าทางลาดเป็นที่ยาวไม่น้อยกว่า 150 เซนติเมตร
- 1.2.5. ทางลาดต้องมีความลาดชันไม่เกิน 1: 12 และมีความยาวช่วงละไม่เกิน 600 เซนติเมตร
- 1.2.6. ในกรณีที่ทางลาดยาวเกิน 600 เซนติเมตร ต้องจัดให้มีชานพักยาวไม่น้อยกว่า 150 เซนติเมตร คั่นระหว่างแต่ละช่วงของทางลาด
- 1.2.7. ทางลาดด้านที่ไม่มีผนังกันให้ยกขอบสูงจากพื้นผิวของทางลาดไม่น้อยกว่า 5 เซนติเมตร
- 1.2.8. ทางลาดที่มีความยาวตั้งแต่ 250 เซนติเมตรขึ้นไป ต้องมีราวจับทั้งสองด้านโดยมีลักษณะ ดังต่อไปนี้
  - 1.2.8.1. ทำ ด้วยวัสดุเรียบ มีความมั่นคงแข็งแรง ไม่เป็นอันตรายในการจับและไม่ลื่น
  - 1.2.8.2. มีลักษณะกลมและมีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตรแต่ไม่เกิน 45 เซนติเมตร
  - 1.2.8.3. สูงจากพื้นทางลาดไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 90 เซนติเมตร
  - 1.2.8.4. ราวจับด้านที่อยู่ติดผนังให้มีระยะห่างจากผนังไม่น้อยกว่า 10 เซนติเมตร มีความสูง จากจุดยึดไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร และผนังบริเวณราวจับต้องเป็นผนังเรียบ
  - 1.2.8.5. ราวจับต้องยาวต่อเนื่องและส่วนที่ต้องยึดติดกับผนังจะต้องไม่กีดขวางหรือเป็น อุปสรรคต่อการใช้ของผู้สูงอายุทางการมองเห็น
  - 1.2.8.6. ปลายของราวจับให้ยื่นเลยจากจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของทางลาด ไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร

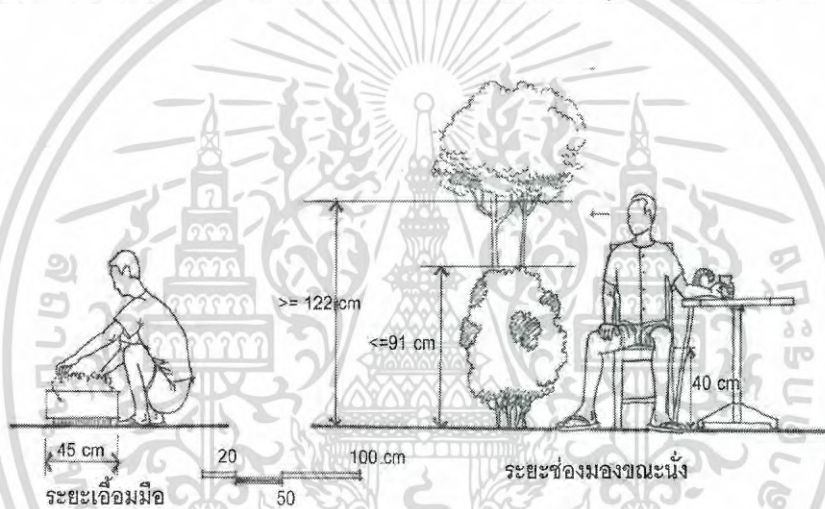
รูปที่ 2.3 องศาทางลาด (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 การมองเห็นพื้นที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ ระดับรั้วที่สายตามองผ่านได้ขณะยืน ควรมีระดับความสูง 150 เซนติเมตร ส่วนระยะช่องมองขณะนั่ง ควรมีระดับความสูงไม่เกิน 91 เซนติเมตร

รูปที่ 2.4 ระดับสายตาที่มองผ่านได้ขณะยืน (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548)

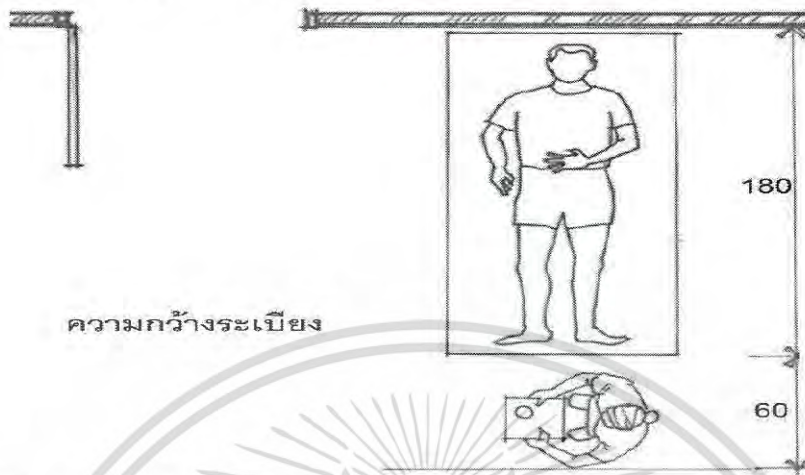
รูปที่ 2.5 ระดับสายตาที่มองผ่านได้ขณะนั่ง (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548)

2. พื้นที่ภายในอาคาร

พื้นที่ภายในอาคารสำหรับผู้สูงอายุ ควรมีมาตรฐานขั้นต่ำ ในด้านการกำหนดขนาดพื้นที่ใช้สอย บ้านควรมีพื้นที่นั่งพักผ่อน นันทนาการและรับประทานอาหาร (Communal Space) แยกจากห้องพักแต่ ละห้องโดยไม่นับรวมพื้นที่ทางเดินและโถงทางเข้าอย่างน้อย 4.1 ตารางเมตรต่อผู้พักอาศัย 1 คน ส่วน ห้องพักควรมีพื้นที่ห้องที่สามารถใช้สอยได้อย่างน้อย 12 ตารางเมตร ในห้องพักรวมไม่สามารถพักอาศัย ร่วมกันได้เกิน 2 คน โดยผู้พักอาศัยจะต้องเห็นด้วยกับการพักรวม โดยมีพื้นที่ห้องที่สามารถใช้สอยได้ อย่างน้อย 16 ตารางเมตร มีห้องน้ำ ในพื้นที่ส่วนกลางอย่างน้อย 1 ห้องที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้ในระยะ 12 เมตรจากพื้นที่ส่วนกลาง ดังนี้

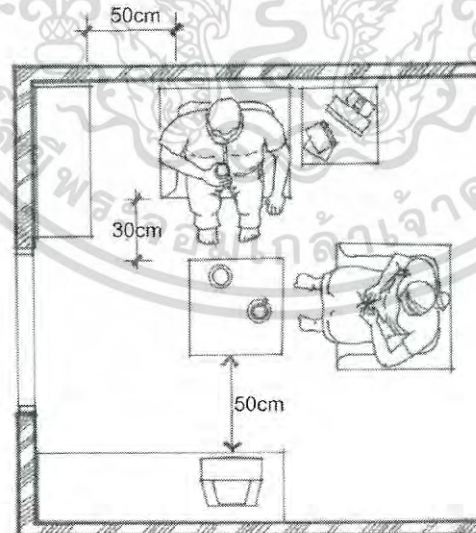
2.1. ห้องนอน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะใช้พื้นที่ภายในห้องนอนมากกว่าคนในวัยอื่น ๆ ดังนั้นพื้นที่ใช้สอยภายในบริเวณห้องนอนที่มีความกว้างเพียงพอเป็นสิ่งที่เป็นอย่างยิ่ง สำหรับผู้สูงอายุการกำหนดพื้นที่ใช้สอยภายในห้องนอนนอกจากจะมีพื้นที่สำหรับวางเตียงนอนแล้วยังต้องมีพื้นที่ว่างสำหรับทำกิจกรรม แยกส่วนนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนตัวด้วย โดยเตียงนอนควรมีความยาวไม่น้อยกว่า 180 เซนติเมตรมีพื้นที่กว้าง 60 เซนติเมตร ด้านปลายเตียง และมีพื้นที่ห่างระหว่างเตียงและผนังเพื่ออำนวยความสะดวกนอนและทำ เติง ดังภาพที่ 7

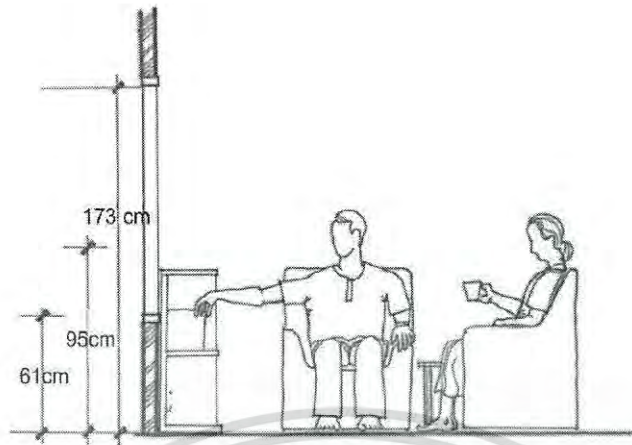
รูปที่ 2.6 ความกว้างระเบียบที่สามารถนอนได้ (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548)

2.2. ห้องนั่งเล่น (ระเบียบ) ผู้สูงอายุจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในแต่ละวันอยู่ในห้องนั่งเล่นมากที่สุด ดังนั้นการจัดพื้นที่ภายในห้องนั่งเล่น ควรมีเกณฑ์ขนาดต่ำสุด ดังนี้ ระยะห่างอย่างน้อย 30 เซนติเมตร สำหรับการใช้โต๊ะ ระยะห่างอย่างน้อย 50 เซนติเมตรสำหรับการวางโทรทัศน์ ซึ่งต้องตรงกับพื้นที่นั่งหลักของห้อง และระยะห่างอย่างน้อย 50 เซนติเมตรสำหรับเฟอร์นิเจอร์ ส่วนระดับสายตาในการออกแบบห้องนั่งเล่นและระเบียบมีรายละเอียดตามรูปที่ 2.7 ถึง รูปที่ 2.10

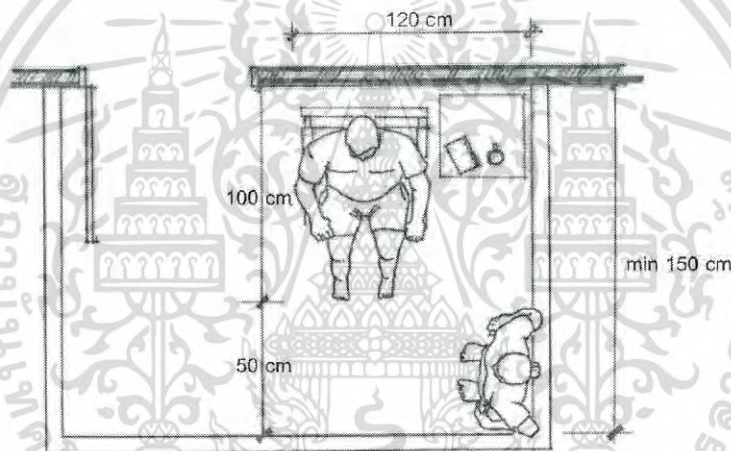

รูปที่ 2.7 ระยะในห้องนั่งเล่น (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548)

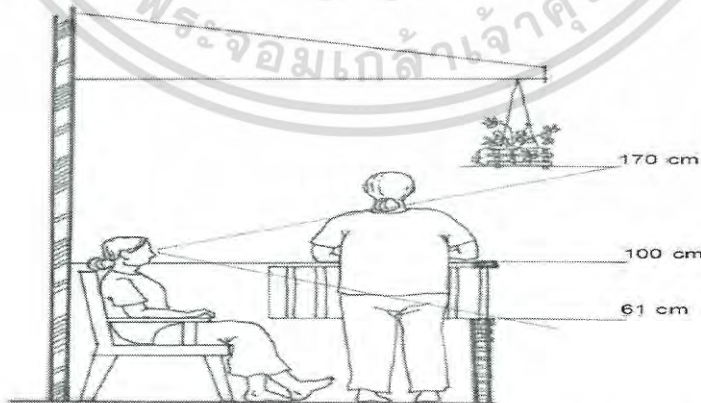
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.8 ระดับความสูงของสายตาขณะนั่งในห้องนั่งเล่น (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548)

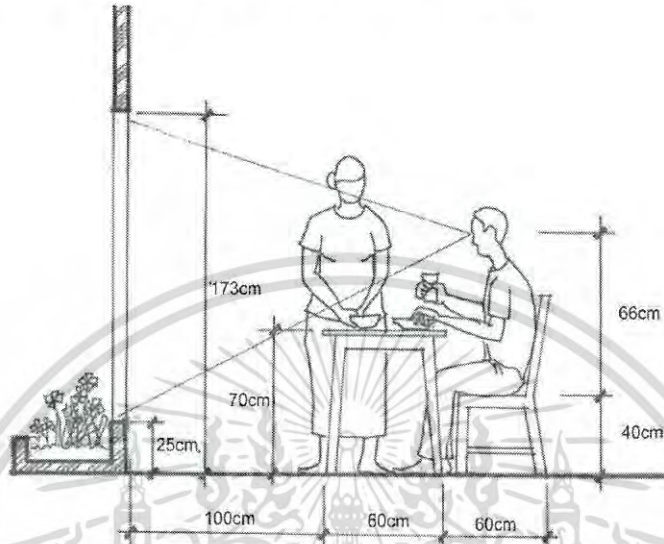
รูปที่ 2.9 ขนาดความกว้างระเบียบในห้องนั่งเล่น (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548)

รูปที่ 2.10 ระดับสายตาขณะนั่งต่ำสุด (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548)

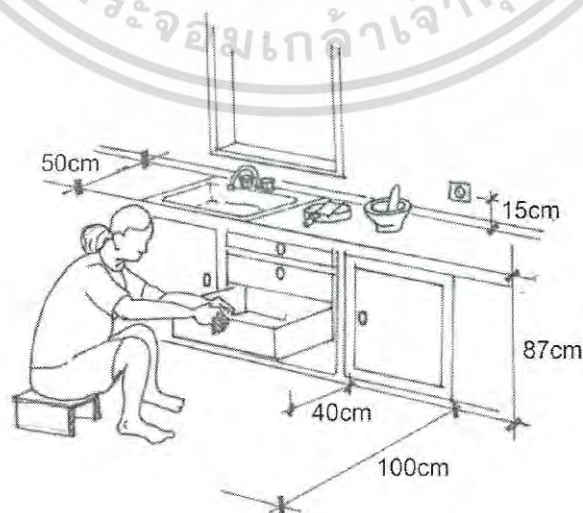
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3. ห้องอาหาร มักเป็นพื้นที่ที่เชื่อมต่อกับห้องครัวและการชำระล้างต่าง ๆ พื้นที่ที่จำเป็นสำหรับเกณฑ์ในการออกแบบห้องอาหารคือ ความกว้างสำหรับผู้นั่งรับประทานอาหาร 1 คน คือ 60 เซนติเมตร ความสูงของเก้าอี้และโต๊ะอาหารคือ 40 และ 70 เซนติเมตร ตามลำดับ

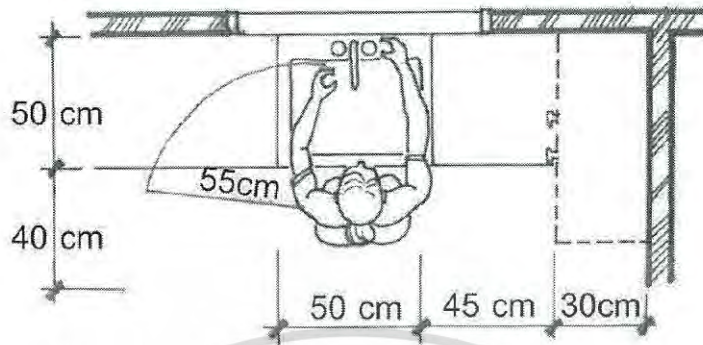
รูปที่ 2.11 รูปตัดห้องอาหาร ระดับสายตา ความสูงของที่นั่งรับประทานอาหาร ระยะห่างของการนั่งถึงโต๊ะอาหาร (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548)

2.4. ห้องครัว คือห้องที่ใช้ประกอบอาหารประจำ วันของผู้อยู่อาศัย ควรมีตำแหน่งติดกับผนังภายนอกอาคาร นอกจากใช้เตรียมอาหารแล้ว ห้องครัวยังใช้ในการเก็บอุปกรณ์และเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาหารและยังใช้เป็นพื้นที่ในการชำระล้างภาชนะอีกด้วย การจัดพื้นที่ภายในห้องครัวยังมีเกณฑ์ในการออกแบบ ดังนี้ ระยะห่างระหว่างเคาน์เตอร์กับสิ่งต่าง ๆ คือ 100 เซนติเมตร ความสูงของเคาน์เตอร์ 87 เซนติเมตร ความกว้างของเคาน์เตอร์ 50 เซนติเมตร ดังรายละเอียดในรูปที่ 2.12 ถึง 2.15

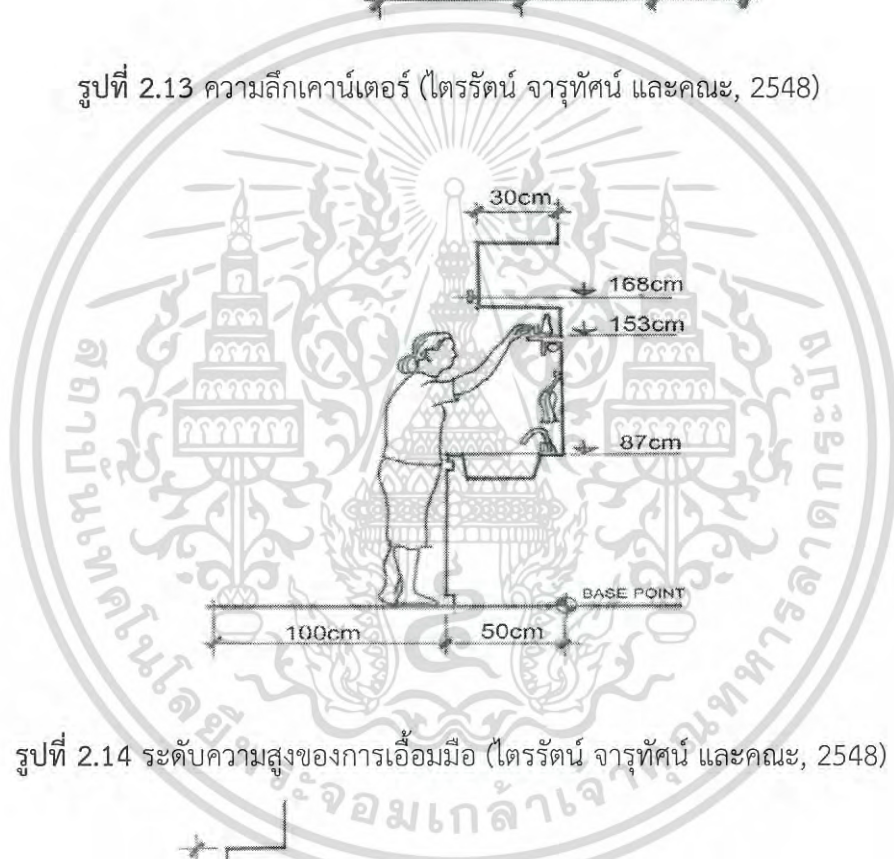

รูปที่ 2.12 ความสูงเคาน์เตอร์ (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548)

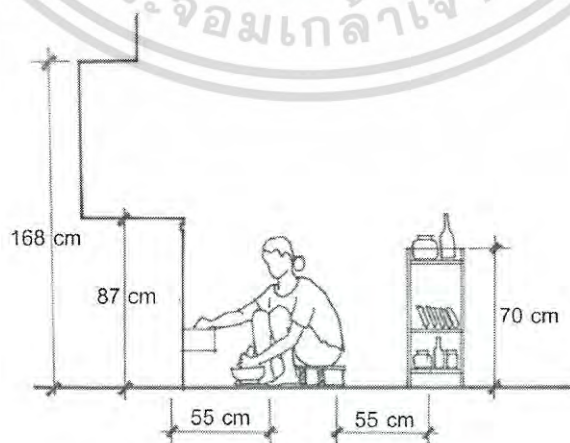
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาดูงาน เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่เสียประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.13 ความลึกเคาน์เตอร์ (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548)

รูปที่ 2.14 ระดับความสูงของการเอื้อมมือ (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548)

รูปที่ 2.15 ระยะเอื้อมมือขณะนั่ง (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5. ห้องน้ำ ห้องน้ำ ของผู้สูงอายุต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

2.5.1. ประตูของห้องที่ตั้งโถส้วมเป็นแบบบานเปิดออกสู่ภายนอก โดยต้องเปิดค้างได้ไม่น้อยกว่า 90 องศาหรือเป็นแบบบานเลื่อน

2.5.2. พื้นห้องน้ำ ต้องมีระดับเสมอกับพื้นภายนอก ถ้าเป็นพื้นต่างระดับต้องมีลักษณะเป็นทางลาด และวัสดุปูพื้นห้องน้ำ ต้องไม่ลื่น

2.5.3. พื้นห้องน้ำ ต้องมีความลาดเอียงเพียงพอไปยังช่องระบายน้ำทิ้ง เพื่อที่จะไม่ให้มีน้ำขังบนพื้น

2.5.4. มีโถส้วมชนิดนั่งราบ สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 40 เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 50 เซนติเมตร มีพนักพิงหลังและที่ปล่อยน้ำ เป็นชนิดคันโยก ปุ่มกดขนาดใหญ่หรือชนิดอื่นที่ผู้สูงอายุสามารถใช้ได้อย่างสะดวก มีด้านข้างด้านหนึ่งของโถส้วมอยู่ชิดผนังโดยมีระยะห่างวัดจากกึ่งกลางโถส้วมถึงผนังไม่น้อยกว่า 45 เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 50 เซนติเมตร ต้องมีราวจับที่ผนัง ในกรณีที่ด้านข้างของโถส้วมทั้งสองด้านอยู่ห่างจากผนังเกิน 50 เซนติเมตร

2.5.5. มีราวจับบริเวณด้านชิดผนังเพื่อช่วยในการพยุงตัว เป็นราวจับในแนวนอนและแนวตั้งโดยมีลักษณะดังภาพที่ 17 คือมีราวจับในแนวนอนมีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 70 เซนติเมตรแต่ไม่เกิน 90 เซนติเมตร และให้ยื่นล้ำ ออกมาด้านหน้าโถอีกไม่น้อยกว่า 25 เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 30 เซนติเมตร และมีราวจับในแนวตั้งต่อจากปลายของราวจับในแนวนอนด้านหน้าโถส้วม มีความยาววัดจากปลายของราวจับในแนวนอนขึ้นไปอย่างน้อย 60 เซนติเมตรโดยทำมุม 45 องศา กับราวจับในแนวนอน

2.5.6. ด้านข้างโถส้วมด้านที่ไม่ชิดผนังให้มีราวจับแบบพับเก็บได้ในแนวราบเมื่อกางออกให้มีระบบล็อกที่ผู้สูงอายุสามารถปลดล็อกได้ง่าย และมีความยาวไม่น้อยกว่า 55 เซนติเมตร

2.5.7. นอกเหนือจากราวจับ ต้องมีราวจับเพื่อนำ ไปสู่สุขภัณฑ์อื่น ๆ ภายในห้องน้ำ มีความสูงจากพื้น ไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 90 เซนติเมตร

2.5.8. ติดตั้งระบบสัญญาณแสงและสัญญาณเสียง ให้ผู้ที่อยู่ภายนอกแจ้งภัยแก่ผู้สูงอายุและระบบสัญญาณแสงและสัญญาณเสียง ให้ผู้สูงอายุแจ้งเหตุหรือเรียกหาผู้ช่วยในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินไว้ในห้องน้ำ โดยมีปุ่มกดหรือปุ่มสัมผัสให้สัญญาณทำงาน ซึ่งติดตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ผู้สูงอายุสามารถใช้งานได้สะดวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.10.2. มีความสูงจากพื้นถึงขอบบนของอ่างไม่น้อยกว่า 75 เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 80 เซนติเมตร และมีราวจับในแนวนอน ทั้งสองข้างของอ่าง

2.5.10.3. ก๊อกน้ำ เป็นชนิดก้านโยกหรือก้านกด หรือระบบอัตโนมัติ

2.6. ทางเข้าสู่อาคารและประตู เพื่อให้ผู้สูงอายุเข้าใช้ได้ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

2.6.1. เป็นพื้นผิวเรียบเสมอกัน ไม่ลื่น ไม่มีสิ่งกีดขวางหรือส่วนของอาคารยื่นล้ำออกมาเป็นอุปสรรคหรืออาจทำให้เกิดอันตรายต่อผู้สูงอายุได้

2.6.2. อยู่ในระดับเดียวกับพื้นถนนภายนอกอาคาร ในกรณีที่อยู่ต่างระดับต้องมีทางลาดที่สามารถขึ้นลงได้สะดวก

2.6.3. ประตูของอาคารต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

2.6.3.1. เปิดปิดได้ง่าย

2.6.3.2. หากมีธรณีประตู ความสูงของธรณีประตูต้องไม่เกินกว่า 2 เซนติเมตร และให้ขอบทั้งสองด้านมีความลาดเอียงไม่เกิน 45 องศา

2.6.3.3. ขนาดของประตูควรมีความกว้างอย่างน้อย 80 เซนติเมตรสำหรับประตูทางเข้าที่มีรถเข็นเข้าถึงควรมีความกว้างอย่างต่ำ 90 เซนติเมตร และสูงไม่น้อยกว่า 173 เซนติเมตร ช่องมองที่ประตูสูง 140 เซนติเมตร

2.6.3.4. เป็นประตูแบบบานเปิดผลักเข้าออก เมื่อเปิดออกสู่ทางเดินหรือระเบียงต้องมีพื้นที่ว่างขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 150 เซนติเมตร และยาวไม่น้อยกว่า 150 เซนติเมตร

2.6.3.5. ในกรณีที่ประตูเป็นแบบบานเลื่อนหรือแบบบานเปิดให้มีมือจับขนาดเท่ากับราวจับ ในแนวตั้งทั้งด้านในและด้านนอกของประตู ซึ่งมีปลายด้านบนสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 100 เซนติเมตร และปลายด้านล่างไม่เกิน 80 เซนติเมตร ในกรณีที่ประตูบานเปิดออกให้มีราวจับตามแนวนอนด้านในประตู และในกรณีที่ประตูบานเปิดเข้าให้มีราวจับตามแนวนอนด้านนอกประตู ราวจับดังกล่าวให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตรแต่ไม่เกิน 90 เซนติเมตร ยาวไปตามความกว้างของประตู

2.6.3.6. กรณีที่ประตูเป็นกระจกหรือลูกฟิกเป็นกระจก ให้ติดเครื่องหมายหรือแถบสีที่สังเกตเห็นได้ชัด

2.6.3.7. อุปกรณ์เปิดปิดประตูเป็นชนิดก้านบิดหรือลูกบิดประตูแบบมีร่องอยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 120 เซนติเมตร และกลอนประตูควรสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 100 เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 120 เซนติเมตร

2.7. ทางลาด ทางเดิน บันได ราวจับและระดับสายตาในการมองเห็น ระดับพื้นภายในอาคารกับภายนอกอาคาร ควรมีระดับต่างกันไม่เกิน 2 เซนติเมตร และต้องปาดมุมไม่เกิน 45 องศา ขณะที่ทางเดินภายในอาคารควรมีความกว้างอย่างน้อยที่สุด 80 เซนติเมตร บันไดภายในอาคารควรมีลักษณะดังนี้

2.7.1. มีความกว้างไม่น้อยกว่า 150 เซนติเมตร

2.7.2. มีขานพักทุกระยะในแนวตั้งไม่เกิน 200 เซนติเมตร อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.3. มีราวบันไดทั้งสองข้าง โดยให้ราวมีลักษณะที่กำหนดไว้

2.7.4. ลูกตั้งสูงไม่เกิน 13 เซนติเมตร มีลูกนอนเมื่อหักส่วนที่ขึ้นบันไดเหลื่อมกันออกแล้ว เหลือความกว้างไม่น้อยกว่า 27 เซนติเมตร และมีขนาดสม่ำเสมอตลอดช่วงบันได ในกรณีที่ขึ้นบันไดเหลื่อมกันหรือมีจุกบันไดให้มีระยะเหลื่อมกันได้ไม่เกิน 2 เซนติเมตร

2.7.5. พื้นผิวของบันไดต้องใช้วัสดุที่ไม่ลื่น

2.7.6. ลูกตั้งบันไดห้ามเปิดเป็นช่องโถง

2.8. ระบบไฟฟ้าภายในห้องพักควรมีแสงสว่างอย่างต่ำ 150 Lux ส่วนอุปกรณ์ที่ใช้ควบคุมระบบไฟฟ้า เช่น สวิตช์ไฟควรอยู่สูงจากพื้น ไม่เกิน 120 เซนติเมตร ปลั๊กไฟสูงจากพื้น ไม่เกิน 90 เซนติเมตร ส่วนเต้ารับ จุดต่อโทรศัพท์ โทรทัศน์ สูงอย่างน้อย 35 เซนติเมตร

2.5 การศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา

นิยุตรัตน์ จามพันธ์ (2549) ศึกษาเรื่องการเตรียมที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุสมาชิกสำนักงานประกันสังคมในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาผู้ประกันตนที่ทำงานในธนาคาร จากการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีบ้านเป็นของตนเองอยู่แล้วและอาศัยมาค่อนข้างนาน จึงคิดว่าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ซึ่งการเตรียมการด้านที่อยู่อาศัยพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีการเตรียมการเรื่องที่อยู่อาศัยและมองว่าการเตรียมที่อยู่อาศัยเป็นสิ่งที่ยังไม่จำเป็น เพราะคิดว่าตนเองยังแข็งแรงสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่มีโรคประจำตัว และสามารถขึ้นลงบันไดได้อย่างปกติ แต่ผู้สูงอายุมีการเตรียมการปรับปรุงหรือซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้ใหม่และดีขึ้น อีกสาเหตุหนึ่งคือจากสภาพแวดล้อมของคนไทยที่ส่วนใหญ่เป็นสิ่งคมที่ลูกหลานต้องดูแลพ่อแม่ พอเกษียณก็ย้ายไปอยู่กับลูกหลาน ดังนั้นทำให้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีการเตรียมการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยล่วงหน้า

นภาพรณ หะวานนท์ และธีรวัลย์ วรธนทัย (2552) ได้ศึกษาทิศทางใหม่ในการพัฒนาการอยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในสังคมไทย การศึกษานี้เน้นไปที่ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยเป็นการนำเสนอสภาวการณ์ของผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่ำทั้งทางด้านครอบครัว เศรษฐกิจ สังคมลักษณะการอยู่อาศัยและปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่ำให้เหมาะสมกับชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย จากผลการศึกษาพบว่าทิศทางในการพัฒนาการอยู่อาศัยในสังคมไทยควรให้ความสำคัญกับแนวคิดในการทำให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ในบ้านและชุมชนเดิมให้มากที่สุด เพราะผู้สูงอายุจะมีความผูกพันกับบ้านและชุมชน การที่ผู้สูงอายุได้อยู่ในที่เดิมจึงให้คุณค่าทั้งทางจิตใจและสังคมแก่ผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตามการจะให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ในบ้านเดิมได้สังคมและชุมชนจะต้องมีระบบที่จะช่วยเหลือสนับสนุนผู้สูงอายุตามความจำเป็นในหลายๆ ด้านจึงจะทำให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่มีคุณภาพ ผู้วิจัยจึงได้เสนอแบบจำลองการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 3 ส่วนใหญ่ๆ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การสร้างระบบดูแลผู้สูงอายุที่บ้านครอบครัวมีส่วนร่วมสำคัญในการดูแล ส่วนชุมชนควรสนับสนุนในการดูแลผู้สูงอายุในกรณีที่ครอบครัวมีข้อจำกัดในการดูแล ส่วนภาครัฐ ควรมุ่งเน้นไปที่การกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการของผู้สูงอายุ

2. การพัฒนาคุณภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ ที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาวะทางร่างกาย เช่น พื้นบ้านต้องไม่ลื่น

3. การสร้างศูนย์ผู้สูงอายุ การสร้างพื้นที่ให้ผู้สูงอายุในชุมชนได้มาเพื่อพบปะสังสรรค์ พักผ่อน ออกกำลังกาย เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุไม่แยกตัวออกจากสังคมและใช้ชีวิตอยู่แต่เพียงในบ้าน

บุษกร รมยานนท์ (2554) ลักษณะบ้านเดี่ยวและแนวทางการปรับเปลี่ยนตามแนวคิดบ้านปรับเปลี่ยนได้ง่ายยามสูงวัย การศึกษานี้เป็นผลการศึกษาเบื้องต้นของงานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยศึกษาในประเด็นของแนวทางการออกแบบและวิธีการปรับเปลี่ยนบ้านเดี่ยวให้เหมาะสมที่ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตในยามสูงวัยได้อย่างสะดวกและปลอดภัย โดยพิจารณาความเหมาะสมที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และแนวโน้มของความเป็นไปได้ในการปรับเปลี่ยนบ้านตามแนวคิดบ้านปรับเปลี่ยนได้ง่าย (adaptable housing) เพื่อผู้ที่ซื้อบ้านสามารถเตรียมการในเรื่องดังกล่าวได้ตั้งแต่เริ่มสร้างหรือซื้อบ้านหากต้องการเลือกใช้ชีวิตสูงวัยในบ้านเดิม เลือกรุ่นตัวอย่างประเภทบ้านเดี่ยวในโครงการบ้านจัดสรรในกลุ่มราคา 3-5 ล้านบาท และ 5-10 ล้านบาท (Mid-end และ High-end) ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ศึกษาเฉพาะลักษณะกายภาพภายในบ้านโดยใช้เกณฑ์วัดการใช้งานขั้นพื้นฐานตามหลักเกณฑ์ที่อยู่อาศัยที่ดีต้องสามารถเข้าใช้ได้ทั้งพื้นที่ (accessible housing design) และการออกแบบตามแนวคิด บ้านปรับเปลี่ยนได้ง่าย จากกรณีศึกษา 15 ตัวอย่าง

ผลการวิจัยพบว่า บ้านจัดสรรในปัจจุบันส่วนมากมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนได้โดยความยากง่ายในการปรับขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัยหลัก คือ ขนาดของพื้นที่ใช้สอยภายในของชั้นล่างและรายละเอียดของการออกแบบ ซึ่งพื้นที่ที่มีการปรับเปลี่ยนเป็นส่วนมาก คือ ทางเข้าบ้าน ทางสัญจรในบ้าน ห้องน้ำชั้นล่าง สวิทช์ควบคุมงานระบบ โดยวิธีการปรับเปลี่ยนทั้งหมดต้องใช้วิธีทุบโครงสร้างเดิมและก่อสร้างเพิ่มส่วนห้องรับแขก และห้องรับ ประทานอาหารไม่ค่อยพบปัญหา พื้นที่ที่พบปัญหารองลงมา คือ ห้องนอนชั้นล่าง ระเบียงนอกบ้าน ห้องครัว ห้องซักผ้า ตามลำดับ โดยบ้านที่การปรับเปลี่ยนยุ่งยากหรือเป็นไปได้ คือ บ้านชั้นเดียวที่มีการเล่นระดับพื้นมาก แนวทางการแก้ไข ที่ดีที่สุด คือ การวางแผนออกแบบไว้ล่วงหน้า โดยเฉพาะรายการที่เกี่ยวกับโครงสร้าง

จิระภา ศรีคา (2555) การศึกษาความต้องการการปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขอนและองค์การบริหารส่วนตำบลค้อน้อย จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์การศึกษา ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของที่อยู่อาศัย และการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ 2) เพื่อศึกษาการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสาเหตุการปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ 3) เพื่อศึกษาความต้องการการปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุและสาเหตุความต้องการการปรับปรุงที่อยู่อาศัยของ
แม้ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้สูงอายุ และ 4) เพื่อศึกษาความสามารถของครัวเรือนในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ประชากรในการศึกษา ได้แก่ ผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขอน จำนวน 882 คน และผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลค้อน้อย จำนวน 682 คน รวม 1,542 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 330 คน โดยเทียบจากตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่า 95 เปอร์เซ็นต์ ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่เกิน 5 เปอร์เซ็นต์ การสุ่มตัวอย่างให้กระจายไปตามแต่ละหมู่บ้านตามสัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุ โดยมีตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ กลุ่มอายุ ขนาดครัวเรือน ความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในบ้าน ตัวแปรตาม ได้แก่ การปรับปรุงที่อยู่อาศัย และความต้องการปรับปรุงที่อยู่อาศัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ด้วยค่าไคสแควร์ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 จากการศึกษา พบว่า เพศ กลุ่มอายุ ขนาดครัวเรือน ความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในบ้านไม่มีความสัมพันธ์ต่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและความต้องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ

อัจฉราวรรณ งามญาณ (2555) ผู้สูงอายุไทย : การเตรียมการทางการเงินและลักษณะบ้านพักหลังเกษียณที่ต้องการ งานวิจัยนี้เป็นการสำรวจลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในบ้านเดิมรวมทั้งลักษณะที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน และการเตรียมการทางการเงินไว้ใช้หลังเกษียณ นอกจากนั้นยังสอบถามทัศนคติของผู้สูงอายุเกี่ยวกับลักษณะบ้านพักหลังเกษียณที่ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ต้องการ กลุ่มเป้าหมายคือผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งนี้รายชื่อผู้สูงอายุที่ใช้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ได้รับความอนุเคราะห์จากสำนักทะเบียนกลาง กระทรวงมหาดไทยจากแบบสอบถามที่ส่งทั้งสิ้น 11,720 ชุด ได้รับคืนและใช้ได้ 910 ตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการอยู่บ้านเดิมมากกว่าย้ายไปอยู่บ้านพักหลังเกษียณ ทั้ง ๆ ที่บ้านเดิมไม่เอื้อต่อสภาพร่างกายที่เปลี่ยนไปของผู้สูงอายุ ในขณะที่เดียวกันยังพบว่าผู้สูงอายุผู้นี้มีการเตรียมการทางการเงินไว้ใช้หลังเกษียณแล้วเฉลี่ยอยู่ในระดับดี โดยมีทรัพย์สินมากพอที่จะใช้ซื้อหาความสะดวกสบายแก่ชีวิตยามชราได้ตามต้องการ ดังนั้นการทราบลักษณะที่อยู่อาศัยที่จะเอื้อแก่สภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุในวัยหลังเกษียณตามทัศนคติของผู้สูงอายุเอง จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่จะเตรียมจัดทำบ้านพักหลังเกษียณออกมาสอดคล้องความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งแม้ตลาดส่วนนี้จะมีสัดส่วนที่ไม่มาก แต่ด้วยฐานของผู้สูงอายุที่ใหญ่ขึ้นรวมทั้งฐานะทางการเงินของผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มสูงขึ้น การชักจูงให้ผู้สูงอายุใช้เงินที่ออมมาชั่วชีวิตในบั้นปลายแห่งชีวิตอย่างมีความสุข ปลอดภัย และสะดวกสบายจึงเป็นเรื่องที่ไม่เกินความคาดหมาย

สกลัย สุนานุสรณ์ (2557) ศึกษาความต้องการรูปแบบที่พักอาศัยและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพบริเวณรอบที่พักอาศัยสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ ผลการศึกษาด้านความต้องการที่พักอาศัยและสิ่งแวดล้อมพบว่าผู้สูงอายุมีปัญหาในการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ภายในบ้าน ดังนี้ ประตู หน้าต่าง สวิตช์ไฟ ปลั๊กไฟ ทางลาดเอียงบันได ลูกบิด ประตู มือจับประตูหน้าต่าง พื้นภายในบ้าน ธรณีประตู และผู้สูงอายุที่มีความต้องการให้ค่าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องน้ำมีอุปกรณ์ต่างๆ ดังนี้ โถส้วมแบบมีพนักพิงหลัง สัญญาณขอความช่วยเหลือในห้องน้ำ ระบบทำน้ำอุ่น ก๊อกน้ำในรูปแบบก้านโยก และไม่มีความต้องการอุปกรณ์ ดังนี้ ราวจับอ่างล้างมือ ที่นั่งสำหรับอาบน้ำ ราวจับตั้งแต่ประตูจนถึงโถส้วมและบริเวณที่อาบน้ำ และผู้สูงอายุมีความต้องการสภาพแวดล้อมภายนอกตัวบ้าน ดังนี้ เป็นบ้านที่มีลานกว้างไว้สำหรับทำกิจกรรมเช่น ปลูกต้นไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ ผักสวนครัว และเลี้ยงสัตว์ และพื้นผิวนอกบ้านมีทั้งพื้นปูนและพื้นหญ้าผสมผสานกัน โดยมีโต๊ะไม้ มีต้นไม้ใหญ่เพื่อให้ร่มเงา และปัจจัยด้านการตัดสินใจซื้อพบว่าผู้สูงอายุมีขั้นตอนการตัดสินใจซื้อที่อยู่อาศัย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การตระหนักถึงปัญหา การค้นหา ข้อมูลข่าวสาร การประเมินทางเลือก และการตัดสินใจซื้อ

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบและปรับใช้เพื่อปรับปรุงบ้านให้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ดังนั้นการแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุด้านการจัดทำที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุภายในที่พักอาศัย ควรมีการปรับระดับพื้นผิวภายในตัวบ้านให้มีระดับเดียวกันตลอดทั้งหลัง ควรมีการปรับเปลี่ยนระบบประตู และหน้าต่างภายในบ้านให้เป็นลักษณะบานเลื่อนหรือก้านผลัก รวมถึงไม่ควรติดตั้งอุปกรณ์บังคับประตูเพื่อลดการใช้แรงในการเปิดปิด นอกจากนี้ควรมีการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ต่างๆ ภายในห้องที่ผู้สูงอายุใช้เป็นประจำให้ผู้สูงอายุสามารถใช้งานได้ง่าย และไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้สูงอายุโดยอุปกรณ์ที่ผู้สูงอายุมักจะประสบปัญหาในการใช้งานเป็นประจำ เช่น สวิตช์ไฟ ประตู หน้าต่าง และโถส้วม ดังนั้นควรมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่องความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครนี้ เป็น การวิจัยเชิงปริมาณโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุใน เขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุใน เขตกรุงเทพมหานคร งานวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากประชากรมีขนาดใหญ่และไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นขนาดตัวอย่าง สามารถคำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาดตัวอย่าง โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับ ค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ซึ่งสามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้โดยสูตรของ Taro Yamane (1973) ในกรณีที่ไม่ทราบขนาดของประชากร ดังต่อไปนี้ โดยกำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05

$$n = \frac{P(1-P)Z^2}{d^2}$$

โดยที่

n	=	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา
Z	=	ค่าสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นที่กำหนดไว้ คือ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Z = 1.96)
d	=	ค่าคลาดเคลื่อน เท่ากับ 0.05
p	=	ค่าความน่าจะเป็นของประชากรในที่นี่กำหนดให้ เท่ากับ 0.5

แทนค่าในสมการ

$$n = \frac{1.96^2(0.5)(0.5)}{(0.5)^2}$$

$$= 384 \text{ ตัวอย่าง}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้นในการยอมรับความผิดพลาดได้ร้อยละ 5 คือ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจากการสำรวจมีค่าเท่ากับ 384 ราย แต่ในการศึกษารั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 400 ชุด โดยเพื่อความผิดพลาดที่เกิดจากการรวบรวมข้อมูล สำหรับการเก็บข้อมูลผู้วิจัยเลือกผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือความสะดวก (Convenience Sampling) จนกระทั่งได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่ต้องการ 400 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaires) ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยทำการศึกษาจากข้อมูลพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรม รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ และรูปแบบที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ความสามารถในการอ่านหนังสือ จำนวนสมาชิกครอบครัว และลักษณะโครงสร้างของครอบครัว ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบให้เลือกคำตอบ (Check list) และเลือกตอบได้เพียงข้อเดียว รวมจำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ สถานภาพการทำงานในปัจจุบัน รายได้เฉลี่ยของผู้สูงอายุ การมีหนี้สิน และเงินออม ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบให้เลือกคำตอบ (Check list) และเลือกตอบได้เพียงข้อเดียว รวมจำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน ได้แก่ ลักษณะของบ้าน ลักษณะที่ตั้งของห้องนอน ประเภทส้วม ลักษณะที่ตั้งของส้วม และลักษณะของที่พักผ่อนหย่อนใจ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบให้เลือกคำตอบ (Check list) และเลือกตอบได้เพียงข้อเดียว รวมจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปัจจัยสถานะทางสุขภาพ ได้แก่ อาการเจ็บป่วย ประวัติการผ่าตัด ความสามารถในการช่วยเหลือตัวเอง และภาวะการหกล้มลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบให้เลือกคำตอบ (Check list) และเลือกตอบได้เพียงข้อเดียว รวมจำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจต่อสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย อาคารสถานที่ ห้องพักอาศัย และสิ่งแวดล้อมภายนอก

ลักษณะเป็นคำถามปลายปิดซึ่งประกอบด้วยคำตอบย่อยที่แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยใช้มาตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดประมาณค่า (Rating scale) และให้คะแนนแต่ละระดับตั้งแต่ค่าคะแนนน้อยที่สุด คือ 1 ถึงค่าคะแนนมากที่สุดคือ 5 รวมจำนวน 15 ข้อ และมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

การแปลผลค่าเฉลี่ย

การแบ่งระดับช่วงคะแนน ผู้ศึกษาได้พิจารณาจากผลต่างของคะแนนสูงสุดหักด้วยคะแนนต่ำสุด และหารด้วยจำนวนระดับของคะแนนผลลัพธ์เท่ากับ 0.80 ซึ่งจะทำให้แต่ละช่วงคะแนนจะต่างกัน 0.80 คะแนน ดังนั้นระดับช่วงคะแนนจะมีชั้นของคะแนนเฉลี่ยหรือค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
4.21-5.00	มากที่สุด
3.41-4.20	มาก
2.61-3.40	ปานกลาง
1.81-2.60	น้อย
1.00-1.80	น้อยที่สุด

ตอนที่ 6 เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended question) รวมจำนวน 1 ข้อ

3.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแบบวัดความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของความต้องการของผู้สูงอายุ และรูปแบบที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ จากนั้นมากำหนดกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยามและเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร และตรวจสอบเนื้อหาแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's Alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม ซึ่งค่าความน่าเชื่อถือมากกว่า .70 (Flynn, B.B, 1990 หน้า 96) ดังนั้นถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปและมีการดำเนินการดังนี้

3.4.1.1 ผู้ศึกษาทำการเตรียมแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด

3.4.1.2 ผู้ศึกษาแนะนำตัวเพื่อเก็บแบบสอบถามกับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และทำการเตรียมแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด

3.4.1.3 ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

3.4.1.4 ผู้ศึกษาตรวจสอบแก้ไขข้อมูลทุกฉบับโดยพิจารณาความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล ความสอดคล้องของคำถามที่เกี่ยวข้องกันและคุณลักษณะของตัวอย่างตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.4.1.5 ผู้ศึกษานำรหัสข้อมูลที่ตรวจสอบในขั้นแรกเรียบร้อยแล้วไปบันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมสำเร็จรูป แล้วตรวจสอบรหัสข้อมูลครั้งสุดท้ายเพื่อเตรียมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

3.4.2. การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาทฤษฎี เอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองและตำราทางวิชาการต่าง ๆ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ขั้นตอน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสภาวะทางเศรษฐกิจ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน ปัจจัยสถานะทางสุขภาพ ใช้การหาค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอเป็นค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจต่อสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย อาคารสถานที่ ห้องพักอาศัย และสิ่งแวดล้อมภายนอกใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

วิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสภาวะทางเศรษฐกิจ และปัจจัยสถานะทางสุขภาพ ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถเตรียมการเรื่องที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ ควรเข้าใจถึงประโยชน์และทราบถึงวิธีการจัดการซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่คนในวัยทำงานต้อง ตระหนักถึงเห็นความจำเป็นของการเตรียมการ และเข้าถึง ข้อมูลของการออกแบบที่อยู่อาศัยที่มีมาตรฐาน รวมทั้ง ผู้ที่มีหน้าที่ออกแบบหรือก่อสร้างบ้านจะได้ ตระหนักและ เตรียมการเพื่อสังคมก็จะเป็นการทำให้ผู้สูงอายุเหล่านี้มี คุณภาพของที่อยู่อาศัยที่ดีเพิ่ม คุณภาพชีวิตและความสุข ให้กับคนทุกวัย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว มาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติตามวัตถุประสงค์ของ งานวิจัย โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ไว้ 5 ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาวะทางเศรษฐกิจ

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสถานะทางสุขภาพ

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขต

กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน

เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการทำความเข้าใจผลการวิเคราะห์ข้อมูลตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และความหมายที่ใช้แทนค่าสถิติและตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อ นำเสนอข้อมูลดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง
SD	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
n	หมายถึง	จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์
Sig.	หมายถึง	ค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้จากค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
T	หมายถึง	ค่าสถิติการทดสอบค่าที (T-test)
F	หมายถึง	ค่าสถิติการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SS	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง
MS	หมายถึง	ค่าความแปรปรวน
df	หมายถึง	ค่าระดับขั้นแห่งความอิสระ
*	หมายถึง	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05.

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ความสามารถในการอ่านหนังสือ จำนวนสมาชิกครอบครัว และลักษณะโครงสร้างของครอบครัว โดยทำการวิเคราะห์ด้วยความถี่ และร้อยละ ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	181	45.2
หญิง	219	54.8
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.1 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 219 คน ร้อยละ 54.8 และเพศชาย จำนวน 181 คน ร้อยละ 45.2

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
60-69 ปี	184	46.0
70 - 79 ปี	149	37.2
มากกว่าหรือเท่ากับ 80 ปี	67	16.7
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.2 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0, อายุระหว่าง 70-79 ปี จำนวน 149 คน ร้อยละ 37.2 และอายุระหว่างมากกว่าหรือเท่ากับ 80 ปี จำนวน 67 คน ร้อยละ 16.7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	41	10.2
สมรส	260	65.0
หย่าร้าง/หม้าย/	99	24.8
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.3 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้นับส่วนใหญ่โสด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.2 รองลงมาคือ สมรส จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 และหย่าร้าง/หม้าย จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียน	132	33.0
ประถมศึกษา	215	53.8
มัธยมศึกษา	36	9.0
อุดมศึกษา	17	4.2
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.4 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้นับส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมาคือ ไม่ได้เรียน จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 และมัธยมศึกษา จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความสามารถในการอ่านหนังสือ

ความสามารถในการอ่านหนังสือ	จำนวน	ร้อยละ
อ่านหนังสือได้สบาย	88	22.0
อ่านได้ลำบาก	179	44.8
อ่านหนังสือไม่ได้	133	33.2
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.5 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้นับส่วนใหญ่อ่านได้ลำบาก จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8 รองลงมาคือ อ่านหนังสือไม่ได้ จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2 และอ่านหนังสือได้สบาย จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นร้อยละ 44.8 รองลงมาคืออ่านหนังสือไม่ได้ จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2 และอ่านหนังสือได้สบาย จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนสมาชิกครอบครัวในปัจจุบัน

จำนวนสมาชิกครอบครัวในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
1-2 คน	98	24.5
3-4 คน	108	27.0
5-6 คน	76	1.3
มากกว่า 6 คน	118	29.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.6 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้นับว่ามีจำนวนสมาชิกครอบครัวในปัจจุบันมากกว่า 6 คน จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 รองลงมาคือจำนวนสมาชิกครอบครัวในปัจจุบัน 3-4 คน จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 และจำนวนสมาชิกครอบครัวในปัจจุบัน 1-2 คน จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะโครงสร้างของครอบครัว

ลักษณะโครงสร้างของครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
อาศัยอยู่คนเดียว	32	8.0
อาศัยอยู่กับคู่สมรสเท่านั้น	113	28.2
อาศัยอยู่กับบุตรเท่านั้น	123	30.8
อาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตร	132	33.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.7 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้นับว่ามีลักษณะโครงสร้างของครอบครัวแบบอาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตร จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 รองลงมาคืออาศัยอยู่กับบุตรเท่านั้น จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 และอาศัยอยู่กับคู่สมรสเท่านั้น จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาวะทางเศรษฐกิจ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาวะทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย รายได้ การมีหนี้สิน รายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย และเงินออม โดยทำการวิเคราะห์ด้วยความถี่ และร้อยละ ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่มาของแหล่งรายได้

แหล่งรายได้	จำนวน	ร้อยละ
การทำงาน	30	7.5
เงินบำเหน็จบำนาญ/เบี้ยยังชีพ/	30	7.5
ดอกเบี้ยเงินออมเงินออม/ทรัพย์สิน/	30	7.5
คู่สมรส	44	11.0
บุตร/พี่/น้อง/ญาติ	266	66.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.8 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้อยู่ส่วนใหญ่มีแหล่งรายได้มาจากบุตร/พี่/น้อง/ญาติจำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 66.5 รองลงมาคือ คู่สมรส จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่มาของการมีหนี้สิน

การมีหนี้สิน	จำนวน	ร้อยละ
ตนเองและสมาชิกในครัวเรือนมีหนี้	204	51.0
ตนเองและสมาชิกในครัวเรือนไม่มีหนี้	196	49.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.9 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้อยู่ส่วนใหญ่มีการมีหนี้สิน จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมาคือไม่มีการมีหนี้สิน จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่มาของรายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย

รายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย	จำนวน	ร้อยละ
เพียงพอ	196	49.0
ไม่เพียงพอ	204	51.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.10 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้นั้นส่วนใหญ่รายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมาคือรายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49.8 ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุที่ตอบว่าตนเองมีหนี้สินในตารางที่ 4.9 จะเป็นกลุ่มเดียวกับผู้สูงอายุที่ตอบว่าตนเองมีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 กล่าวคือหากผู้สูงอายุไม่มีหนี้สินหรือภาระทางการเงินอย่างอื่นแล้ว ย่อมมีความเป็นอยู่ที่ไม่ขัดสนและเพียงพอต่อการดำรงในชีวิต

ตารางที่ 4.11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่มาของเงินออม

เงินออม	จำนวน	ร้อยละ
มี	198	49.5
ไม่มี	202	50.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.11 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้นั้นส่วนใหญ่ไม่มีเงินออม จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 รองลงมาคือ มีเงินออม จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 49.8

4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสถานะทางสุขภาพ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสถานะทางสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย การเคยหกล้มจากทำยีน หรือ ตกจากเตียง - เก้าอี้ หรือ ตกจากที่สูง สาเหตุในการหกล้ม และความสามารถประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวัน โดยทำการวิเคราะห์ด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียด ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเคยหกล้มจากทำย่น หรือ ตกจากเตียง - เก้าอี้ หรือ ตกจากที่สูง

การเคยหกล้ม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	254	63.5
เคย	146	36.5
สิ้น	53	13.2
ตกบันได	50	12.5
สะดุดสิ่งกีดขวาง	77	19.2
หน้ามีด	56	14.0
พื้นต่างระดับ	56	14.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.12 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้อย่างใหญ่ไม่เคยหกล้มจากทำย่น หรือ ตกจากเตียง - เก้าอี้หรือตก จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 63.5 และเคยหกล้มจากทำย่น หรือ ตกจากเตียง - เก้าอี้หรือตก จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สะดุดสิ่งกีดขวาง จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2 รองลงมาคือหน้ามีด และพื้นต่างระดับ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0

ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้ตามปกติ

กิจกรรมในชีวิตประจำวันได้ตามปกติ	จำนวน	ร้อยละ
จำเป็นต้องให้ผู้อื่นช่วยเหลือ	292	73.0
สามารถช่วยเหลือตัวเองได้	108	27.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.13 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้อย่างใหญ่จำเป็นต้องให้ผู้อื่นช่วยเหลือ จำนวน 292 คน คิดเป็นร้อยละ 73.0 และสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านปัจจัยด้านอาคารสถานที่

ปัจจัยด้านอาคารสถานที่	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. บ้านไต่บ้าน มีราวให้ ยึดเกาะบันไดกว้างไม่ น้อยกว่า 1.00 เมตร	19 4.8	26 6.5	159 39.8	140 35	56 14	3.47 (มาก)	0.97
2. พื้นผิววัสดุไม่ลื่นมี ทางลาดเข้าทาง ด้านข้างบ้าน	17 4.2	35 8.8	173 43.2	116 29	59 14.8	3.41 (มาก)	0.98
3. ประตูทุกบานเมื่อเปิด วัดภายในต้องไม่น้อย กว่า 90 เซนติเมตร บ้านไต่บ้าน มีราวให้ ยึดเกาะ	25 6.2	46 11.5	137 34.2	143 35.8	49 12.2	3.36 (ปานกลาง)	1.04
4. บันไดกว้างไม่น้อย กว่า 1.00 เมตร พื้นผิววัสดุไม่ลื่น	22 5.5	59 14.8	169 42.2	112 28	38 9.5	3.21 (ปานกลาง)	0.99
5. ประตูทุกบานเมื่อเปิด วัดภายในต้องไม่น้อย กว่า 90 เซนติเมตร	23 5.8	41 10.2	137 34.2	165 41.2	34 8.5	3.37 (ปานกลาง)	0.98
ค่าเฉลี่ยรวม (แปลผล)						3.36 (ปานกลาง)	0.85

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านปัจจัยด้านอาคารสถานที่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็น โดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.36 เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าบ้านไต่บ้าน มีราวให้ยึดเกาะบันไดกว้างไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร มีเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.47 รองลงมาคือพื้นผิววัสดุไม้เส้นมีทางลาดเข้าทางด้านข้างบ้าน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 และประตูทุกบานเมื่อเปิดวัดภายในต้องไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านปัจจัยสภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพ

ปัจจัยสภาพการทำงานที่ คำนึงถึงความปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. ระดับพื้นทางเข้าห้องพัก อาศัยมีระดับเสมอกับพื้น ภายใน	26 6.5	44 11.0	188 47.0	101 25.2	41 10.2	3.22 (ปาน กลาง)	0.99
2. ประตูเข้าห้องพักอาศัย เป็นแบบเปิดออกภายนอก หรือแบบบาน	16 4.0	58 14.5	193 48.2	99 24.8	34 8.5	3.19 (ปาน กลาง)	0.93
3. ระดับพื้นภายในห้องพัก ทุกส่วนมีระดับเสมอกัน	13 3.2	42 10.5	200 50.0	120 30.0	25 6.2	3.26 (ปาน กลาง)	0.85
4. มีพื้นที่ว่างภายในห้อง ส้วมเพื่อให้ แก้อี้อสามารถ หมุนตัวกลับ	8 2.0	55 13.8	188 47.0	115 28.8	34 8.5	3.28 (ปาน กลาง)	0.88
5. ห้องน้ำ/ห้องส้วมมีราวให้ ยึดเกาะ	12 3.0	48 12.0	156 39.0	116 29.0	68 17.0	3.45 (มาก)	1.01
ค่าเฉลี่ยรวม (แปลผล)						3.28 (ปาน กลาง)	0.80

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ปัจจัยสภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางเท่ากับ 3.28 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าห้องน้ำ/ห้องส้วมมีราวให้ยึดเกาะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.45 รองลงมาคือ มีพื้นที่ว่างภายในห้องส้วมเพื่อให้ แก้อี้อสามารถหมุนตัวกลับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 และระดับพื้นภายในห้องพักทุกส่วนมีระดับเสมอกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านปัจจัยความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน

ปัจจัยความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	S.D.
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. ที่อยู่อาศัยมีลานกว้างสำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ กับครอบครัว	20 5.0	46 11.5	205 51.2	80 20.0	49 12.2	3.23 (ปานกลาง)	0.98
2. มีพื้นที่สำหรับการตกแต่งสวนและปลูกต้นไม้ให้ดูร่มรื่นสบายตา	13 3.2	38 9.5	181 45.2	127 31.8	41 10.2	3.36 (ปานกลาง)	0.91
3. บริเวณที่อยู่อาศัยปราศจากเสียงรบกวน และสงบ มีความเป็นส่วนตัวเพิ่มเติม	13 3.2	53 13.2	175 43.8	123 30.8	36 9.0	3.29 (ปานกลาง)	0.92
4. บริเวณที่อยู่อาศัยมีการเดินทางที่สะดวกสามารถเข้าถึงบริการทางสังคมได้ง่าย เช่นโรงพยาบาล ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น	5 1.2	82 20.5	175 43.8	94 23.5	44 11.0	3.23 (ปานกลาง)	0.94
5. บริเวณที่อยู่อาศัยมีสวนสาธารณะ และสถานที่ออกกำลังกาย	9 2.2	51 12.8	178 44.5	114 28.5	48 12.0	3.35 (ปานกลาง)	0.93
ค่าเฉลี่ยรวม (แปลผล)						3.29 (ปานกลาง)	0.77

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านปัจจัยความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็น โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในระดับปานกลางเท่ากับ 3.29 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีพื้นที่สำหรับการตกแต่งสวนและปลูกต้นไม้ให้ ตูรมีร่มสบายตา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.36 รองลงมาคือมีบริเวณที่อยู่อาศัยมีสวนสาธารณะ และสถานที่ ออกกำลังกายค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 และบริเวณที่อยู่อาศัยปราศจากเสียงรบกวน และสงบ มีความเป็นส่วนตัว เพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุใน เขตกรุงเทพมหานคร

ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุใน เขตกรุงเทพมหานคร	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ปัจจัยด้านอาคารสถานที่	3.36	0.85	ปานกลาง
2. ปัจจัยด้านห้องพักอาศัย	3.28	0.80	ปานกลาง
3. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก	3.29	0.77	ปานกลาง
รวม	3.31	0.75	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.17 ระดับความคิดเห็นของความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขต กรุงเทพมหานคร ในปัจจัยทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.31 และเรียงอันดับค่าเฉลี่ยตามปัจจัย 3 ด้าน ดังนี้ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 และปัจจัยด้านห้องพักอาศัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 ผลการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน

4.5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศ

	เพศ	N	Mean	SD	T	Sig.
ด้านอาคารสถานที่	ชาย	181	3.27	0.91	-2.037*	0.042
	หญิง	219	3.44	0.79		
ด้านห้องพักอาศัย	ชาย	181	3.17	0.83	-2.553*	0.011
	หญิง	219	3.37	0.76		
ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก	ชาย	181	3.22	0.81	-1.661	0.097
	หญิง	219	3.35	0.73		
รวม	ชาย	181	3.22	0.80	-2.235*	0.026
	หญิง	219	3.39	0.71		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ถ้า sig < .05 หมายถึงทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ)

จากตารางที่ 4.18 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศ พบว่ากล่าวคือผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านอาคารสถานที่ ด้านห้องพักอาศัย และภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยผู้สูงอายุที่มีเพศหญิงจะมีความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศ พบว่าผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านอาคารสถานที่ ด้านห้องพักอาศัย และภาพรวมมากกว่าเพศชาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามอายุ

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้านอาคาร สถานที่	Between Groups	1.604	2	0.802	1.114	0.329
	Within Groups	285.932	397	0.72		
	Total	287.536	399			
ด้านห้องพัก อาศัย	Between Groups	0.684	2	0.342	0.538	0.584
	Within Groups	252.339	397	0.636		
	Total	253.024	399			
ด้าน สิ่งแวดล้อม ภายนอก	Between Groups	0.418	2	0.209	0.354	0.702
	Within Groups	234.116	397	0.59		
	Total	234.534	399			
รวม	Between Groups	0.725	2	0.363	0.636	0.530
	Within Groups	226.455	397	0.57		
	Total	227.18	399			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ถ้า sig < .05 หมายถึงทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ)

จากตารางที่ 4.19 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามอายุ พบว่าผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกันไม่มีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.20 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามสถานภาพ

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้านอาคาร สถานที่	Between Groups	3.737	2	1.868	2.613	0.075
	Within Groups	283.799	397	0.715		
	Total	287.536	399			
ด้านห้องพัก อาศัย	Between Groups	3.464	2	1.732	2.756	0.065
	Within Groups	249.559	397	0.629		
	Total	253.024	399			
ด้าน สิ่งแวดล้อม ภายนอก	Between Groups	2.207	2	1.103	1.885	0.153
	Within Groups	232.328	397	0.585		
	Total	234.534	399			
รวม	Between Groups	3.045	2	1.523	2.697	0.069
	Within Groups	224.134	397	0.565		
	Total	227.18	399			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ถ้า sig < .05 หมายถึงทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ)

จากตารางที่ 4.20 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามสถานภาพ พบว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามระดับการศึกษา

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้านอาคารสถานที่	Between Groups	0.931	3	0.31	0.429	0.732
	Within Groups	286.605	396	0.724		
	Total	287.536	399			
ด้านห้องพักอาศัย	Between Groups	0.677	3	0.226	0.354	0.786
	Within Groups	252.347	396	0.637		
	Total	253.024	399			
ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก	Between Groups	2.213	3	0.738	1.258	0.289
	Within Groups	232.321	396	0.587		
	Total	234.534	399			
รวม	Between Groups	1.097	3	0.366	0.64	0.589
	Within Groups	226.083	396	0.571		
	Total	227.18	399			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ถ้า sig < .05 หมายถึงทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ)

จากตารางที่ 4.21 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4.22 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามความสามารถในการอ่านหนังสือ

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้านอาคารสถานที่	Between Groups	1.347	2	0.673	0.934	0.394
	Within Groups	286.189	397	0.721		
	Total	287.536	399			
ด้านห้องพักอาศัย	Between Groups	0.554	2	0.277	0.436	0.647
	Within Groups	252.47	397	0.636		
	Total	253.024	399			
ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก	Between Groups	0.765	2	0.382	0.65	0.523
	Within Groups	233.769	397	0.589		
	Total	234.534	399			
รวม	Between Groups	0.794	2	0.397	0.697	0.499
	Within Groups	226.385	397	0.57		
	Total	227.18	399			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ถ้า sig < .05 หมายถึงทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ)

จากตารางที่ 4.22 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามความสามารถในการอ่านหนังสือ พบว่าผู้สูงอายุที่มีความสามารถในการอ่านหนังสือต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้านอาคาร สถานที่	Between Groups	10.008	3	3.336	4.76*	0.003
	Within Groups	277.528	396	0.701		
	Total	287.536	399			
ด้าน ห้องพัก อาศัย	Between Groups	3.845	3	1.282	2.037	0.108
	Within Groups	249.179	396	0.629		
	Total	253.024	399			
ด้าน สิ่งแวดล้อม ภายนอก	Between Groups	12.461	3	4.154	7.407*	0.000
	Within Groups	222.073	396	0.561		
	Total	234.534	399			
รวม	Between Groups	8.203	3	2.734	4.945*	0.002
	Within Groups	218.976	396	0.553		
	Total	227.18	399			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ถ้า sig < .05 หมายถึงทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ)

จากตารางที่ 4.23 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย พบว่าผู้สูงอายุที่มีลักษณะการอยู่อาศัยต่างกันมีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านอาคารสถานที่ ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก และภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD ดังแสดงในตารางที่ 4.23-4.25

ตารางที่ 4.24 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

	อาศัยอยู่คนเดียว	อาศัยอยู่กับคู่สมรสเท่านั้น	อาศัยอยู่กับบุตรเท่านั้น	อาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตร
อาศัยอยู่คนเดียว		0.02456	-0.28841	-0.32652*
อาศัยอยู่กับคู่สมรสเท่านั้น			-0.31297*	-0.35107*
อาศัยอยู่กับบุตรเท่านั้น				-0.0381
อาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตร				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ถ้า sig < .05 หมายถึงทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ)

ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย พบว่าผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับบุตรเท่านั้น และอาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตร จะมีความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านอาคารสถานที่มากกว่าผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับคู่สมรสเท่านั้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

นอกจากนี้ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตร จะมีความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านอาคารสถานที่มากกว่าผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่คนเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.25 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขต กรุงเทพมหานคร ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

	อาศัยอยู่คนเดียว	อาศัยอยู่กับคู่สมรส เท่านั้น	อาศัยอยู่ กับบุตร เท่านั้น	อาศัยอยู่กับคู่ สมรสและ บุตร
อาศัยอยู่คนเดียว		0.06471	-0.27287	-.34508*
อาศัยอยู่ กับคู่สมรสเท่านั้น			-.33758*	-.40979*
อาศัยอยู่กับบุตร เท่านั้น				-0.07221
อาศัยอยู่กับคู่สมรส และบุตร				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ถ้า sig < .05 หมายถึงทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ)

ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย พบว่าผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับบุตรเท่านั้น และอาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตร จะมีความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก มากกว่าผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับคู่สมรสเท่านั้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

นอกจากนี้ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตร จะมีความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก มากกว่าผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่คนเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.26 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ภาพรวม จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

	อาศัยอยู่คนเดียว	อาศัยอยู่กับคู่สมรสเท่านั้น	อาศัยอยู่กับบุตรเท่านั้น	อาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตร
อาศัยอยู่คนเดียว		0.01597	-0.24732	-0.31149*
อาศัยอยู่กับคู่สมรสเท่านั้น			-.26329*	-.32746*
อาศัยอยู่กับบุตรเท่านั้น				-0.06417
อาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตร				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ถ้า sig < .05 หมายถึงทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ)

ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย พบว่าผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับบุตรเท่านั้น และอาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตร จะมีความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมมากกว่าผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับคู่สมรสเท่านั้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

นอกจากนี้ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตร จะมีความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม มากกว่าผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่คนเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.27 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามที่มาของรายได้

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้านอาคารสถานที่	Between Groups	1.767	4	0.442	0.611	0.655
	Within Groups	285.769	395	0.723		
	Total	287.536	399			
ด้านห้องพักอาศัย	Between Groups	1.704	4	0.426	0.67	0.613
	Within Groups	251.319	395	0.636		
	Total	253.024	399			
ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก	Between Groups	1.217	4	0.304	0.515	0.725
	Within Groups	233.317	395	0.591		
	Total	234.534	399			
รวม	Between Groups	1.393	4	0.348	0.609	0.656
	Within Groups	225.787	395	0.572		
	Total	227.18	399			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ถ้า sig < .05 หมายถึงทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ)

จากตารางที่ 4.27 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามที่มาของรายได้ พบว่าผู้สูงอายุที่มีที่มาของรายได้ต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.28 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามการมีหนี้สิน

	การมีหนี้สิน	N	Mean	SD	T	Sig.
ด้านอาคารสถานที่	ตนเองและสมาชิกในครัวเรือนมีหนี้	204	3.307	0.834	-1.386	0.167
	ตนเองและสมาชิกในครัวเรือนไม่มีหนี้	196	3.425	0.862		
ด้านห้องพักอาศัย	ตนเองและสมาชิกในครัวเรือนมีหนี้	204	3.237	0.765	-1.07	0.285
	ตนเองและสมาชิกในครัวเรือนไม่มีหนี้	196	3.322	0.827		
ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก	ตนเองและสมาชิกในครัวเรือนมีหนี้	204	3.251	0.728	-1.092	0.276
	ตนเองและสมาชิกในครัวเรือนไม่มีหนี้	196	3.335	0.805		
รวม	ตนเองและสมาชิกในครัวเรือนมีหนี้	204	3.265	0.730	-1.266	0.206
	ตนเองและสมาชิกในครัวเรือนไม่มีหนี้	196	3.361	0.778		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ถ้า sig < .05 หมายถึงทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ)

จากตารางที่ 4.28 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามการมีหนี้สิน พบว่าผู้สูงอายุที่มีการมีหนี้สินต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.29 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามรายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย

	รายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย	N	Mean	SD	T	Sig.
ด้านอาคารสถานที่	เพียงพอ	196	3.345	0.853	-0.452	0.651
	ไม่เพียงพอ	204	3.383	0.846		
ด้านห้องพักอาศัย	เพียงพอ	196	3.258	0.792	-0.512	0.609
	ไม่เพียงพอ	204	3.299	0.802		
ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก	เพียงพอ	196	3.249	0.768	-1.100	0.272
	ไม่เพียงพอ	204	3.333	0.765		
รวม	เพียงพอ	196	3.284	0.760	-0.722	0.471
	ไม่เพียงพอ	204	3.339	0.750		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ถ้า sig < .05 หมายถึงทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ)

จากตารางที่ 4.29 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามรายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย พบว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.30 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามเงินออม

	เงินออม	N	Mean	SD	T	Sig.
ด้านอาคาร สถานที่	มี	198	3.304	0.848	-1.412	0.159
	ไม่มี	202	3.424	0.847		
ด้านห้องพัก อาศัย	มี	198	3.199	0.761	-1.997*	0.047
	ไม่มี	202	3.357	0.824		
ด้าน สิ่งแวดล้อม ภายนอก	มี	198	3.216	0.734	-1.966	0.050
	ไม่มี	202	3.366	0.792		
รวม	มี	198	3.240	0.737	-1.898	0.058
	ไม่มี	202	3.383	0.767		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ถ้า sig < .05 หมายถึงทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ)

จากตารางที่ 4.30 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามเงินออม พบว่าผู้สูงอายุที่มีเงินออมต่างกันมีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านห้องพักอาศัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยผู้สูงอายุที่ไม่มีเงินออมจะมีความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านห้องพักอาศัยมากกว่าผู้สูงอายุที่มีเงินออม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.31 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามการเคหกรรม

	การเคหกรรม	N	Mean	SD	T	Sig.
ด้านอาคารสถานที่	ไม่เคย	254	3.361	0.890	-0.099	0.921
	เคย	146	3.370	0.774		
ด้านห้องพักอาศัย	ไม่เคย	254	3.273	0.823	-0.191	0.849
	เคย	146	3.289	0.750		
ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก	ไม่เคย	254	3.298	0.812	0.221	0.825
	เคย	146	3.281	0.684		
รวม	ไม่เคย	254	3.311	0.793	-0.028	0.977
	เคย	146	3.313	0.686		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ถ้า sig < .05 หมายถึงทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ)

จากตารางที่ 4.31 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามการเคหกรรม พบว่าผู้สูงอายุที่มีการเคหกรรมต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสภาวะทางเศรษฐกิจ และปัจจัยสถานะทางสุขภาพ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 400 ตัวอย่าง ซึ่งสรุปผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่เพศหญิง จำนวน 219 คน ร้อยละ 54.8 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 ส่วนใหญ่โสด จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 ส่วนใหญ่อ่านได้ลำบาก จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8 ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกครอบครัวในปัจจุบันมากกว่า 6 คน จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 ส่วนใหญ่มีลักษณะโครงสร้างของครอบครัวแบบอาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตร จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0

5.1.2 การวิเคราะห์ปัจจัยสภาวะทางเศรษฐกิจ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาวะทางเศรษฐกิจ พบว่าส่วนใหญ่มีแหล่งรายได้มาจากบุตร/พี่/น้อง/ญาติ จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 66.5 ส่วนใหญ่มีการมีหนี้สิน จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 ส่วนใหญ่รายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 และส่วนใหญ่ไม่มีเงินออม จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5

5.1.3 การวิเคราะห์ปัจจัยสถานะทางสุขภาพ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสถานะทางสุขภาพ พบว่าส่วนใหญ่ไม่เคยหกล้มจากทำยีน หรือ ตกจากเตียง - เก้าอี้หรือตก จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 63.5 และเคยหกล้มจากทำยีน หรือ ตกจากเตียง - เก้าอี้หรือตก จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สะดุดสิ่งกีดขวาง จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2 และส่วนใหญ่จำเป็นต้องให้ผู้อื่นช่วยเหลือ จำนวน 292 คน คิดเป็นร้อยละ 73.0

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านปัจจัยด้านอาคารสถานที่ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางเท่ากับ 3.23 ด้านปัจจัยสภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็น โดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ค่าไม่วารณใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เท่ากับ 3.28 และด้านปัจจัยความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็น โดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางเท่ากับ 3.29

5.1.5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

5.1.5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านอาคารสถานที่ ด้านห้องพักอาศัย และภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยผู้สูงอายุที่มีเพศหญิงจะมีความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ พบว่าผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านอาคารสถานที่ ด้านห้องพักอาศัย และภาพรวมมากกว่าเพศชาย

ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกันไม่มีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้สูงอายุที่มีความสามารถในการอ่านหนังสือต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้สูงอายุที่มีลักษณะการอยู่อาศัยต่างกันมีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านอาคารสถานที่ ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก และภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผู้สูงอายุที่มีที่มาของรายได้ต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้สูงอายุที่มีการมีหนี้สินต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้สูงอายุที่มีเงินออมต่างกันมีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านห้องพักอาศัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยผู้สูงอายุที่ไม่มีเงินออมจะมีความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านห้องพักอาศัยมากกว่าผู้สูงอายุที่มีเงินออม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์บุรีรัมย์ ซึ่งได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ หากมีการนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์บุรีรัมย์ ถือว่าผิดกฎหมายและต้องรับผิดชอบต่อเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในเขตกรุงเทพมหานคร

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ด้านปัจจัยด้านอาคารสถานที่ พบว่าความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านปัจจัยด้านอาคารสถานที่ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ลักษณะสิ่งแวดล้อมที่กล่าวมาทั้งหมดอาจส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตในแง่ลบต่อผู้สูงอายุได้ทั้งสิ้นหากไม่ผ่านมาตรฐานขั้นต่ำ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยน จัดการสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม และให้ความช่วยเหลือในกิจกรรมประจำวันของผู้สูงอายุให้มากขึ้น (O'Meara & Smith, 2006) หากสิ่งแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัยมีความไม่เหมาะสมอันจะก่อให้เกิดอันตราย หรืออุปสรรคทางสิ่งแวดล้อม เช่น ความยุ่งเหยิงเกะกะ พื้นที่มีความลื่นพรมที่ปูไม่เรียบ แก้วที่ต่ำเกินไปไม่มีราวจับ บันไดที่ชันไม่มีราวลูกกรงในห้องน้ำ และความไม่เพียงพอของแสงบริเวณทางเดินในห้องน้ำ ห้องนอน และห้องโถงต่างๆ ภายในบ้าน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมภายนอกที่อยู่อาศัยหรือพื้นที่สาธารณะในชุมชน เช่น ลักษณะทางกายภาพของถนน (Borst et al., 2008) ดังนั้นควรจัดการสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม และให้ความช่วยเหลือในกิจกรรมประจำวันของผู้สูงอายุให้มากขึ้น (O'Meara and Smith, 2006) ครอบคลุมทั้งระบบและมีความครอบคลุมในการดูแลมิติต่างๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยทางกายภาพ ความสามารถเข้าถึงหรือใช้ได้ง่าย สามารถสร้างแรงกระตุ้นต่อผู้สูงอายุได้ และดูแลรักษาง่าย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันชัย ชูประดิษฐ์(2554) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลทับอำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลทับมีความต้องการสวัสดิการสังคมด้านที่อยู่อาศัยมีความต้องการน้อยกว่าด้านอื่น ๆ และงานวิจัยของปรารธนา มะลิไทย และคณะ (2553) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรายด้านมากที่สุด และรองลงมา 3 อันดับ ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการส่งเสริมอาชีพ และด้านการสงเคราะห์ที่อยู่อาศัย ตามลำดับ และงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ ลอยแก้ว (2555) ได้ศึกษา ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าผู้สูงอายุประสบปัญหาด้านที่พักอาศัยมีข้อเสนอแนะให้เทศบาลจัดให้มีโครงการซ่อมแซม หรือจัดหาที่พักอาศัย

5.2.2 ด้านปัจจัยสภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพ พบว่าความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านปัจจัยสภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุซุกร เหมือนเดช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2552) ได้ศึกษา ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมในด้านสุขภาพอนามัยมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของปรารธนา มะลิไทย และคณะ (2553) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยปรากฏว่า ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรายด้านมากที่สุด ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ ลอยแก้ว (2555) ได้ศึกษา ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมสูงสุดในมาตรฐานด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล และงานวิจัยของกัมพล กล่าสีทอง (2554) ได้ศึกษา ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสิเกา อำเภอสิเกา จังหวัดตรังเห็นว่า การจัดกิจกรรมเพื่อให้สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องตามความต้องการของสถานภาพสมรส เช่น การจัดกิจกรรมทางด้านสุขภาพการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ การเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของระพีพรรณ คำหอม (2549) กล่าวว่า หลักการของสวัสดิการสังคมไทยที่สำคัญ ได้แก่ ความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) ประชาชนทุกคนควรได้รับบริการสวัสดิการสังคมขั้นพื้นฐานจากรัฐ เช่น บริการสุขภาพอนามัยของรัฐ อีกทั้งยังสอดคล้องกับขอบเขตงานด้านสวัสดิการสังคมของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กำหนดขอบเขตงานสวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีคือ การมีสุขภาพอนามัยที่ดี อีกทั้งยังสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 กำหนดให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข

5.2.3 ด้านปัจจัยความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน พบว่า ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านปัจจัยความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันชัย ชูประดิษฐ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลลาทับ อำเภอลาทับ จังหวัดกระบี่ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีความต้องการรองลงมา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อความต้องการด้านความปลอดภัยในชีวิตแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow, 1943) ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์มีความต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคง เป็นต้น

ผลการเปรียบเทียบความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าผู้สูงอายุที่มีเพศ ลักษณะการอยู่อาศัย และเงินออมต่างกันมีผลต่อความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธุ์ทิพย์ วรไม้วากรณ์ใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วาท (2551) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุ ในสถานบริบาลเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ที่พบว่า ระดับความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันที่แตกต่างกันกับระดับความต้องการ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส สภาพความเป็นอยู่ ภาวะความเจ็บป่วย ระดับเชาวน์ปัญญา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ (2548) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการจัดกิจกรรมนันทนาการของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า การเปรียบเทียบความต้องการจัดกิจกรรมนันทนาการของผู้สูงอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

5.3 ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยเรื่องความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1.1 ควรมีการปรับระดับพื้นผิวภายในตัวบ้านให้มีระดับเดียวกันตลอดทั้งหลังหากมีพื้นที่ที่จำเป็นต้องมีความต่างระดับภายในตัวบ้านควรเปลี่ยนพื้นที่ที่มีความต่างระดับให้เป็นลักษณะทางลาด เพื่อลดอุบัติเหตุที่เกิดจากการเดินสะดุดของผู้สูงอายุ

5.3.1.2 ควรมีการปรับเปลี่ยนระบบประตู และหน้าต่างภายในบ้านให้เป็นลักษณะบานเลื่อนหรือก้านผลัก และไม่ติดตั้งอุปกรณ์บังคับประตูเพื่อลดการใช้แรงในการเปิดปิด และลดอุบัติเหตุ ประกอบกับควรมีการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ต่างๆ ภายในห้องที่ผู้สูงอายุใช้เป็นประจำให้ผู้สูงอายุสามารถใช้งานได้ง่าย และไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้สูงอายุ

5.3.1.3 รูปแบบที่อยู่อาศัยในความต้องการของผู้สูงอายุ ลักษณะทางกายภาพบางอย่างควรต้องมีการดูแลรักษาอย่างดี เช่น ในส่วนพื้นที่ภายนอกอาคารที่เป็นสนามหญ้าและสวนต้องมีการดูแลเป็นประจำ หรือ การตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมสำหรับการใช้งานดั่งนั้นครอบครัวจึงมีส่วนสำคัญในการช่วยดูแลผู้สูงอายุทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและที่อยู่อาศัย

5.3.1.4 รูปแบบที่อยู่อาศัยในปัจจุบันของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ยังคงมีลักษณะทางกายภาพบางอย่างที่ไม่เหมาะสมกับตัวผู้สูงอายุเองแต่ผู้สูงอายุก็ไม่ได้มีการปรับปรุงเนื่องจากความเคยชินดังนั้นผู้สูงอายุจึงควรทำการปรับปรุงที่อยู่อาศัยตามความต้องการของผู้สูงอายุเองเพื่อให้มีความเหมาะสมและความปลอดภัยในการใช้งาน เพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุ

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

นักวิชาการควรพิจารณาศึกษางานวิจัยในอนาคต ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3.2.1 การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการอื่นๆ นอกจากการใช้แบบสอบถามเช่นการสัมภาษณ์การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและควรมีการเพิ่มระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลให้สูงขึ้นเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมและมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น

5.3.2.2 ศึกษารูปแบบที่อยู่อาศัยและลักษณะทางกายภาพในที่อยู่อาศัยในความต้องการของทั้งครอบครัว เพื่อให้มีการออกแบบลักษณะทางกายภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับคนทุกวัย

5.3.2.3 ศึกษารูปแบบที่อยู่อาศัยและลักษณะทางกายภาพในที่อยู่อาศัยในความต้องการของบุคคลในช่วงอายุต่างๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในภาคเอกชนในการจัดทำที่อยู่อาศัยสำหรับบุคคลในช่วงอายุต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. 2557. ข้อมูลผู้สูงอายุตามกลุ่มศักยภาพตามความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน. เข้าถึงได้จาก www.ayo.moph.go.th

กัมพล กล่าสีทอง. 2554. ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสีเกา อําเภอสีเกา จังหวัดตรัง. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2548. สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กุศล สุนทรธาดา. 2552. รูปแบบครอบครัวกับการเกื้อหนุนและสวัสดิการผู้สูงอายุ. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

จันทร์เพ็ญ ลอยแก้ว. 2555. การศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

จิรวุฒิ ศิริรัตน์. 2546. การจัดการสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในทัศนะของผู้ปฏิบัติงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์สาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จิระภา ศรีคา. 2555. ความต้องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขอนและองค์การบริหารส่วนตำบลค้อน้อย จังหวัดอุบลราชธานี, วารสารเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2558.

ชาย โพธิสิตา. 2554. ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ. 2548. โครงการศึกษามาตรฐานขั้นต่ำสำหรับที่พักอาศัยและสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ. 2548. โครงการศึกษามาตรฐานขั้นต่ำสำหรับที่พักอาศัยและสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ. 2548. ความต้องการจัดกิจกรรมนันทนาการของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- นภาพร ชัยวรรณ และ จอห์น โนเดล. 2556. รายงานการสำรวจภาวะผู้สูงอายุในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาพรณ หะวานนท์ และธีรวัลย์ วรรณโนนัย. 2552. ทิศทางใหม่ในการพัฒนาการอยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นาถ พันธุมนาวิน. 2549. รายงานการวิจัยการศึกษาการดำเนินงานขยายผลโครงการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิยุตรัตน์ จามพันธ์. 2549. การเตรียมการด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุสมาชิกสำนักงานประกันสังคมในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาผู้ประกันตนที่ทำงานในธนาคาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาเคหะพัฒนาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเคหะการ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรลุ ศิริพานิช. 2544. คู่มือผู้สูงอายุฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- บุษกร รมยานนท์. 2554. ลักษณะบ้านเดี่ยวและแนวทางการปรับเปลี่ยนตามแนวคิดบ้านปรับเปลี่ยนได้ง่ายยามสูงวัย. วารสารวิจัยและสาระสถาปัตยกรรม/การผังเมือง ปีที่ 9 ฉบับที่ 2.2012 หน้า 123-137.
- ปรารธนา มะลิไทย, คทาร์ตัน เฮงตระกูล และเกียรติพงษ์ มีเพียร. 2553. ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล จังหวัดมหาสารคาม. วารสารความหลากหลายทางวัฒนธรรม, 7(18), 101-113.
- พรทิพย์ เรืองธรรม. 2546. เกณฑ์การออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมต่อผู้สูงอายุ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พันธ์ทิพย์ วรวาท. 2551. การศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุ ในสถานบริบาลเอกชนเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการพยาบาลผู้สูงอายุ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระพีพรรณ คาหอม. 2549. สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิก.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2544. สวัสดิการผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สกลัย สุมนานุสรณ์. 2557. ความต้องการรูปแบบที่พักอาศัยและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพบริเวณรอบที่พักอาศัยสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ. ปีที่6 ฉบับที่2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2557). วารสาร ธุรกิจปริทัศน์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. 2549. การฉายภาพประชากรของประเทศ
ไทย พ.ศ. 2548-2568 ฉบับเดือนมีนาคม 2549. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์
จำกัด.
- สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์. 2552. รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : มูลนิธิ
สถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย.
- สมิกษ์ สุวรรณเสนีย์. 2546. ความคาดหวัง ความคิดเห็น และแนวโน้มพฤติกรรมของผู้บริโภค
ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้บริการบ้านพักคนชราและห้องชุดเอกชน. บัณฑิต
วิทยาลัย สารนิพนธ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุทธิชัย จิตพันธ์กุล และคณะ. 2544. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการ ผู้สูงอายุในประเทศไทย
รายงานการทบทวนองค์ความรู้และสถานการณ์ปัจจุบันตลอดจนข้อเสนอทางนโยบาย
และการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุทธิชัย จิตพันธ์กุล และคณะ. 2545. ผู้สูงอายุในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาเวชศาสตร์
อจฉรรวราภรณ์ งามญาณ และ ณิชวีร์ เผ่าภู. 2555. การเตรียมตัวทางการเงิน และลักษณะ
บ้านพักหลังเกษียณที่ต้องการ. รายงานการศึกษาอิสระ บธ.ม (สาขาการบัญชี)
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อจฉรรวราภรณ์ งามญาณ และ ณิชวีร์ เผ่าภู. 2555. การเตรียมตัวทางการเงิน และลักษณะ
บ้านพักหลังเกษียณที่ต้องการ. รายงานการศึกษาอิสระ บธ.ม (สาขาการบัญชี) กรุงเทพ
มหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุซุกร เหมือนเดช. 2552. ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขต
เทศบาลจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมศาสตร์เพื่อ
การพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- Bundhamcharoen, K., & Sasat, S. 2008. Long-term care: Comparative analysis
for policy recommendation. Rama Nurs J, 14(3), 396.
- Flynn, B.B, Schroeder, R.G. and Sakakibara, S. 1999. A Framework for quality
management research and an associated measurement instrument.
Journal of operations management, 11 (4): 339-366.
- Gilleard, C., Hyde, M., & Higgs, P. 2007. The impact of age, place, aging in place,
and attachment to place on the well-being of the over 50s in England.
Research on Aging, 29(6), 590-605.
- Hooyman, Nancy, and Kiyak, H.Asuman. 1996. Social Gerontology. 4th edition.
Needham Heights: Asimont Schuter Company.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- Pattanawasin, S. 2010. Courtyard compact house: Alternative living pattern for urban context in tropical regions. *Journal of Architectural/Planning Research and Studies*, 7(2), 119-139.
- Piratchapan, P. 2000. Research for development the quality of life of the elderly in Thai society in terms of occupation, from <http://www.stou.ac.th/Thai/Research/Group1/index.asp>
- Pynoos, J., Nishita, C., & Perelman, L. 2003. Advancements in the home modification field: A tribute to M. Powell Lawton. *Journal of Housing for the Elderly*, 17(1-2), 105-116.
- Taro Yamane. 1973. *Statistics: An Introductory Analysis*. Third edition. Network: Harper and. Row Publication.
- Wagnild, G. 2008. Growing old at home. *Journal of Housing for the Elderly*, 14(1-2), 71-84.
- World Health Organization. Export Committee. 1989. Health of the elderly. WHO Technical Report Series, No 779

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีบ่งชี้ความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร
2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย
  - ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล
  - ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสภาวะทางเศรษฐกิจ
  - ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสถานะทางสุขภาพ
  - ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการต่อสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร
  - ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะทั่วไป
3. ขอความกรุณาจากท่านผู้ตอบแบบสอบถามได้พิจารณาและตอบแบบสอบถาม ซึ่งการเก็บรวบรวมในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลทางด้านวิชาการเท่านั้น ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยไม่นำไปเปิดเผยให้บุคคลอื่นทราบและไม่ส่งผลกระทบต่อการใช้งานของท่าน
4. การวิจัยจะบรรลุตามวัตถุประสงค์เพียงใดขึ้นอยู่กับความร่วมมือและอนุเคราะห์จากท่านผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นจริงและถูกต้องมากที่สุด ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณต่อความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวอัจฉราภรณ์ ผิวพิมพ์ดี
(ผู้วิจัย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ท่านเลือกของแต่ละคำถามเพียงตัวเลือกเดียวเท่านั้น และกรุณากรอกรายละเอียดลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ .....ปี

3. สถานภาพสมรส

1. โสด 2. สมรส
 3. หย่า, แยก, หม้าย

4. ระดับการศึกษา

1. ไม่ได้เรียน 2. ประถมศึกษา
 3. มัธยมศึกษา 4. อุดมศึกษา

5. ความสามารถในการอ่านหนังสือ

1. อ่านหนังสือได้สบาย 2. อ่านได้ลำบาก
 3. อ่านหนังสือไม่ได้

6. จำนวนสมาชิกครอบครัวในปัจจุบัน ..... คน

7. ลักษณะโครงสร้างของครอบครัว

1. อาศัยอยู่คนเดียว 2. อาศัยอยู่กับคู่สมรสเท่านั้น
 3. อาศัยอยู่กับบุตรเท่านั้น 4. อาศัยอยู่กับคู่สมรสและบุตร
 5. อาศัยอยู่กับคนอื่น 5. อาศัยอยู่กับ(ระบุ).....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสภาวะทางเศรษฐกิจ

8. รายได้ของท่านส่วนใหญ่มาจากแหล่งใด

☐ 1. การทำงาน	☐ 2. เงินบำเหน็จ/บำนาญ/เบี้ยยังชีพ
☐ 3. ดอกเบี้ยเงินออม/เงินออม/ทรัพย์สิน	☐ 4. คู่สมรส
☐ 5. บุตร/พี่/น้อง/ญาติ	☐ 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

9. การมีหนี้สิน

☐ 1. ตนเองและสมาชิกในครัวเรือนมีหนี้สิน	☐ 2. ตนเองและสมาชิกในครัวเรือนไม่มีหนี้สิน

10. รายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายหรือไม่

☐ 1. เพียงพอ	☐ 2. ไม่เพียงพอ

11. เงินออม

☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสถานะทางสุขภาพ

12. ท่านเคยหกล้มจากทำยืน หรือ ตกจากเตียง - เก้าอี้ หรือ ตกจากที่สูง หรือไม่

☐ 1. ไม่เคย
☐ 2. เคย
☐ 2.1 ภายในตัวบ้าน
☐ 2.2 นอกตัวบ้าน

13. อะไรเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ท่านหกล้มครั้งสุดท้าย

☐ 1. ลื่น	☐ 2. ตกบันได
☐ 3. สะดุดสิ่งกีดขวาง	☐ 4. หน้ามืด
☐ 5. พื้นต่างระดับ	☐ 6. อื่น ๆ (ระบุ).....

14. ท่านสามารถประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้ตามปกติหรือไม่

☐ 1. จำเป็นต้องให้ผู้อื่นช่วยเหลือ
☐ 2. สามารถช่วยเหลือตัวเองได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

14. ท่านให้ความเห็นด้วยกับความต้องการสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร
ต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด

ปัจจัย	ระดับต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยด้านอาคารสถานที่					
1. บันไดบ้าน มีราวให้ยึดเกาะ					
2. บันไดกว้างไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร					
3. พื้นผิววัสดุไม่ลื่น					
4. มีทางลาดเข้าทางด้านข้างบ้าน					
5. ประตูทุกบานเมื่อเปิดวัดภายใน ต้องไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร					
ปัจจัยด้านห้องพักอาศัย					
1. ระดับพื้นทางเข้าห้องพักอาศัยมีระดับเสมอกับพื้นภายในห้องพักอาศัย ไม่มีธรณีประตู					
2. ประตูเข้าห้องพักอาศัยเป็นแบบเปิดออกภายนอกหรือแบบบานเลื่อน					
3. ระดับพื้นภายในห้องพักทุกส่วนมีระดับเสมอกัน					
4. มีพื้นที่ว่างภายในห้องส้วมเพื่อให้เก้าอี้ล้อสามารถหมุนตัวกลับได้					
5. ห้องน้ำ/ห้องส้วมมีราวให้ยึดเกาะ					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจัย	ระดับต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก					
1. ที่อยู่อาศัยมีลานกว้างสำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ กับครอบครัว					
2. มีพื้นที่สำหรับการตกแต่งสวนและปลูกต้นไม้ให้ดูร่มรื่นสบายตา					
3. บริเวณที่อยู่อาศัยปราศจากเสียงรบกวน และสงบ มีความเป็นส่วนตัวเพิ่มเติม					
4. บริเวณที่อยู่อาศัยมีการเดินทางที่สะดวกสามารถเข้าถึงบริการทางสังคมได้ง่าย เช่น โรงพยาบาล ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น					
5. บริเวณที่อยู่อาศัยมีสวนสาธารณะ และสถานที่ออกกำลังกาย					

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณต่อความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

